

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Ракописите се испраќаат во дупликаат на адреса: „Службен весник на НРМ“—Скопје, Огласи по тарифата.

СКОПЈЕ
Четврток, 31 јули 1952
Број 23   Година VIII

Претплата за 1952 година изнесува 560 дин. Овој број чини 24 динари
Чековна сметка број 801-901-702

69

УКАЗ

На основа чл. 73 т. 4 од Уставот на НРМ, а во врска со чл. 5 т. 7 од Законот за Президиумот на Народното собрание на НРМ, Президиумот на Народното собрание на НРМ го прогласува Законот за избор и опозив одборници на народните одбори, што го донесе Народното собрание на НРМ на седницата од 3 јули 1952 година, а кој гласи:

ЗАКОН ЗА ИЗБОР И ОПОЗИВ ОДБОРНИЦИ НА НАРОДНИТЕ ОДБОРИ

ДЕЛ ПРВИ

ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ

Глава прва

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Одборниците на народните одбори на општините и одборниците на околинските односно градските собори на народните одбори на околинските односно градските граѓани на Федеративна Народна Република Југославија, што се запишани во бирачкиот список настанети на подрачјето на општината, околинјата односно градот, ги избираат на основа општо, еднакво и непосредно избирачко право по одредбите на овој Закон.

Одборниците на собор на производители ги избираат производителите преку свои изборни колегии по одредбите на овој Закон.

Член 2

Изборите се вршат со тајно гласање и гласачки ливчиња.

Член 3

На изборите за народен одбор на општина и за околински (градски) собор секој избирач има право само на еден глас и на едни исти избори да гласа само еден пат.

Избирачите можат да гласаат само лично.

Член 4

Едно исто лице не може да биде едновременно одборник на околинскиот (градскиот) собор и одборник на соборот на производители на еден исти народен одбор.

Член 5

Ниеден граѓанин што има избирачко право не може да биде лишен од правото на гласање при избори.

Се обезбедува слободата на определување на избирачите и тајноста на гласањето. Ниеден државен орган ни службено лице не може во никој случај из-

бирачите да ги повика на одговорност за гласањето ниту од нив да бара да му кажат за кого гласале или зошто не гласале.

На пет дена пред и три дена по изборите државните органи и службените лица не можат да ги повикуваат во државните надлештва и установи избирачите ако со тоа очевидно се спречават или смеќава изборот во ползувањето на избирачкото право.

Член 6

Изборите се вршат по изборни единици.

Член 7

За одборници на народен одбор се избрани кандидатите што добиле најголем број гласови.

Член 8

На денот на изборите, на денот пред изборите и на денот по изборите е забранено точењето или давањето на алкохолни пијалоци на кој да било начин. Оваа забрана народниот одбор на општината односно градот ќе ја објави на своето подрачје најмалку на три дена пред денот на изборите.

Глава втора

РАСПИШУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ

Член 9

Општи избори на одборници на народните одбори од иста степен на целата територија или само на еден дел од територијата на Народна Република Македонија распишува Президиумот на Народното собрание со указ.

Избори за одборници на народен одбор на општина и избори за одборници на околински собор, во случај на истекување на мандатниот период, распишува со свое решение околинскиот собор, а избори за одборници на градски собор, во случај на истекување на мандатниот период, распишува со свое решение градскиот собор. Избори за одборници на соборот на производители, во случај на истекување на мандатниот период распишува со свое решение соборот на производителите на народниот одбор на околинјата односно градот. Органот што распишал избор должен е за тоа да го извести Президиумот на Народното собрание.

Ако изборите се распишуваат поради истекување мандатот на народен одбор или мандатот на околински (градски) собор односно мандатот на собор на производители изборите мора да се распишат и извршат пред да истече времето за кое е избран народниот одбор. околинскиот или градскиот собор односно соборот на производителите, а новоизбраниот народен одбор односно новоизбраниот собор се состанува и влегува во должност веднага по истекувањето на мандатниот период на дотогашниот народен одбор односно дотогашниот собор.

Член 10

Президиумот на Народното собрание може да распишува општи избори за сите народни одбори од иста степен на целата територија или само на дел од територијата на Народна Република Македонија и пред да истече времето за кое се избрани народните одбори.

Член 11

Во случај распуштање на народен одбор изборите за нов народен одбор ги распишува Президиумот на Народното собрание.

Член 12

Во случај престанок на мандатот на поедини одборници поради опозивање или други разлози, избори распишува народниот одбор чиј член е одборникот, а избор на одборник на народен одбор на општина распишува околинскиот собор.

Член 13

Изборите се вршат во недела.

Денот на изборите се одредува со указот односно решението за распишување на изборите.

Член 14

Указот за распишување избори се објавува во „Службен весник на НРМ“ најмалку пет недели пред денот одреден за изборите.

Решението за распишување на избори се објавува со оглас во рокот од претходниот став. Овој оглас ќе се истакне во сите места на подрачјето на народниот одбор за кој се вршат изборите и на друг вообичаен начин. Ако народниот одбор има свој службен весник решението за распишување на избори ќе се објави и во тој весник.

Глава трета**ОРГАНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ****Член 15**

Изборите за одборници на народните одбори на општините и околините ги спроведуваат околински изборни комисии, а изборите за одборници на народните одбори на градовите ги спроведуваат градски изборни комисии. Изборните комисии се состојат од претседател и четири члена. Претседателот и членовите на изборните комисии имаат свои заменици.

Член односно заменик член на изборна комисија може да биде секој државјанин на Федеративна Народна Република Југославија што има избирачко право.

Претседателот и членовите на изборните комисии и нивните заменици ги именува Президиумот на Народното собрание по предлог од народниот одбор на околината односно градот.

За претседател на изборна комисија и негов заменик се одредува претседателот или судија на околински или окружен суд.

Член 16

Изборните комисии во својата работа се независни од сите други државни органи и постапаат само по закон и другите прописи донесени на основа законот.

Член 17

Изборните комисии се постојани и се одредуваат за период од четири години. Президиумот на Народното собрание има право целата комисија или поедините нејзини членови да ги разреши од должност и

пред да истече рокот за кој се именувани и место нив да именува други.

Член 18

Членовите и замениците членови на изборните комисии не можат да бидат кандидати за одборници. Во случај на кандидирање нив им престанува должноста член или заменик член во изборната комисија.

Член 19

Изборната комисија е надлежна:

1) да се грижи за техничко подготвување на изборите, а особено за обезбедување на изборниот материјал (гласачките ливчиња и друго);

2) да ги прима, потврдува и објавува листите на кандидати;

3) да ги одредува гласачките места и да поставува бирачки одбори;

4) да ги утврдува и прогласува резултатите од изборите;

5) на избраните одборници да им издава уверенија за изборот;

6) да врши други работи одредени со овој Закон.

Член 20

За да се обезбеди правилноста и тајноста на гласањето и правилноста на работата на гласачките места се образуват бирачки одбори. Бирачките одбори се состојат од претседател и два члена. На претседателот и на членовите на бирачките одбори им се одредуваат заменици.

Бирачките одбори за секое гласачко место ги поставува надлежната изборна комисија.

Членовите на бирачките одбори и нивните заменици мора да имаат избирачко право и да се настанени на подрачјето на народниот одбор на општината односно на чие подрачје се наоѓа гласачкото место.

На претседателот на бирачкиот одбор изборната комисија ќе му предаде акт за поставување на бирачкиот одбор.

Кандидатите за одборници не можат да бидат членови ни заменици членови на бирачкиот одбор за изборната единица во која се кандидираат.

Член 21

На гласачките места бирачките одбори непосредно и самостојно го раководаат гласањето и постапаат по прописите на законот.

Член 22

Изборните комисии можат полноправно да одлучуваат ако се присутни повеќе од половината членови на комисијата. При еднаква поделба на гласовите се смета за примено решението за кое гласал претседателот на бирачкиот одбор.

Бирачките одбори можат полноправно да одлучуваат ако се присутни сите членови на одборот.

Своите одлуки изборните комисии и бирачките одбори ги донесуваат со мнозинство од гласовите на присутните членови.

Глава четврта**ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ НА НАРОДЕН ОДБОР НА ОПШТИНА И НА ОКОЛИНСКИ (ГРАДСКИ) СОБОР****1) Избирачко право****Член 23**

Право да избираат во народен одбор на општина и во околински (градски) собор имаат сите граѓани на Федеративна Народна Република Југославија што се

ведени во бирачкиот список за подрачјето на одборот за кој се вршат изборите.

Право да бидат избрани во народен одбор на општина и околски (градски) собор имаат сите државјани на Федеративна Народна Република Југославија што имаат избирачко право.

2) Изборни единици

Член 24

Изборите за народни одбори на општини и изборите за околски (градски) собор се вршат по изборни единици. Изборните единици за народните одбори на општини се образуваат така што секое место (село, населба) сочинува посебна изборна единица.

Поголемите места можат по потреба да се делат на две или повеќе изборни единици, а малите места и населби можат да се спојуваат во една изборна единица.

Поедините делови од места не можат да се припојуваат кон изборни единици на други места, а не можат ни делови од разни места да се спојуваат во една изборна единица.

Во една изборна единица не може да се избираат повеќе од девет одборници.

Член 25

Бројот на одборниците на околски собор што го избираат поедините општини се одредува сразмерно со бројот на жителите на општината во однос на вкупниот број на жителите на околицата. Секоја општина избира најмалку еден одборник.

Општините што избираат повеќе од еден одборник, се делат на две или повеќе изборни единици и тоа така што во секоја изборна единица да се избере по правило еден а највеќе три одборника. При оваа поделба ќе се води сметка секое место (село, што по бројот на своите жители избира барем еден одборник да сочинува посебна изборна единица.

Член 26

Градските општини со посебни права се делат во изборни единици како за избор на одборници на околскиот собор така и за избор одборници на својот народен одбор.

За избор одборници на градски собор односниот град се дели на изборни единици.

При поделбата на градските општини и градовите во изборни единици ќе се води сметка секое подрачје на општината односно градот за кое се одржува посебен собор на избирачи да сочинува посебна изборна единица односно тие подрачја во целина да влезат во изборната единица.

Во една иста изборна единица во градските општини со посебни права и во град може да се избераат највеќе три одборници.

Член 27

Изборните единици и бројот на одборниците што се избираат во поедини изборни единици ги одредува:

1) околската изборна комисија — за избор одборници на народен одбор на општина и за избор одборници на околски совет и тоа по сослушање на народниот одбор на општината

2) градската изборна комисија — за избор одборници на градското веќе, и тоа по сослушање на народниот одбор на градот.

Бројот на одборниците што го избираат поедините изборни единици се одредува со обзир на односот на бројот на жителите на подрачјето од изборната

единица према вкупниот број од жителите на подрачјето на народниот одбор за кој се избираат одборниците, и тоа така што секој одборник да го избира еднаков или приближно еднаков број избирачи во сите изборни единици.

Решението за утврдување изборните единици и бројот на одборниците што се избираат во нив, го објавува органот што го донел решението и тоа најдоцна пет дена по распишувањето на изборите. Ова објавување се врши со оглас кој се објавува на огласните табли на народниот одбор за кој се вршат изборите преку печатот или на друг вообичаен начин.

Против решението со кое се утврдуваат изборните единици и бројот на одборниците, народниот одбор и организациите можат да поднесат приговор до Президиумот на Народното собрание во рок од 8 дена од приемот на решението.

Член 28

При утврдувањето на изборните единици бројот на жителите се смета според податоците од последниот попис на жителите земајќи го во обзир и зголемувањето на жителите ако во меѓувремето настаниле во поголема мерка поради вонредни околности (изградување на индустрија, изведување на поголеми работи и сл.).

Член 29

Секоја изборна единица мора да има свој реден број.

3) Предлагање, потврдување и објавување на листата кандидати

Член 30

Кандидувањето на одборници за народните одбори на општините и за околски (градски) собори се врши на собори на избирачите или со писмена кандидатура од страна на одреден број избирачи.

За кандидување одборници соборите на избирачи се одржуваат по изборни единици.

Член 31

Соборот на избирачи го свикнува претседателот на народниот одбор на она општина или град за чие подрачје се одржува соборот.

Свикнувањето на соборот на избирачи се објавува на вообичаениот начин најдоцна на 48 часа пред неговото одржување и со означување на предлогот за дневен ред на соборот.

Член 32

Соборот на избирачи за кандидување на одборници може да се одржи само ако присуствува бар една десетина од вкупниот број на избирачите од изборната единица за која се одржува соборот. Доколку едната десетина од вкупниот број избирачи изнесува испод 50 избирачи, собор на избирачи за кандидување на одборници може да се одржи само ако присуствуваат најмалку 50 избирачи.

На соборот на избирачи има право да учествува, работи и гласа секој избирач што е запишан во бирачкиот список за изборната единица за која се одржува соборот.

Член 33

Соборот на избирачи го отвора и до изборот на претседателство на соборот го раководи претседателот на народниот одбор на општината или градот. Претседателот може во тоа да го замени одборник што ќе го одреди тој.

Соборот на избирачи го раководи претседателство што на соборот го избираат избирачите од својата сре-

дина. Претседателството на собор на избирачи се состои по правило од претседавач и два члена на претседателството.

Член 34

По извршениот избор на претседателството, претседавачот ќе објасни зошто е свикан соборот и во таа цел ќе ги прочита одредбите од член 30—43, 47, 49 и 50 на овој Закон.

Потоа, по предлог од претседавачот се утврдува дневниот ред кој опфаќа:

- 1) избор на кандидациона комисија;
- 2) предлагање на кандидати од страна на избирачите;
- 3) претресување на предлогот на листата кандидати поднесен од страна на кандидационата комисија и утврдување на кандидатите.

Член 35

За да се утврди предлогот на листата на кандидати соборот избира кандидациона комисија во состав најмалку 9 а највеќе 21 член. Во комисијата се избираат и 4 до 10 заменици на членовите на кандидационата комисија.

Право да предложат кандидациона комисија имаат најмалку десет избирачи.

Откако се заврши предлагањето на членови и заменици членови на кандидациона комисија, се врши гласање за избор на комисијата. Гласањето се врши со дигање рака, а по потреба и на друг начин згоден да може со сигурност да се утврди за која кандидациона комисија се изјасниле повеќината избирачи. Ако има повеќе предложени кандидациони комисии за сите се гласа едновременно.

Избрана е онаа комисија што добила највеќе гласови.

Кандидационата комисија си избира свој претседател помеѓу членовите на комисијата.

Член 36

Предлог за кандидати има право на кандидационата комисија да и поднесува секој избирач, со тоа што секој поедин избирач може да предложи по еден кандидат ако во изборната единица се избира еден одборник, а по два ако се избираат повеќе одборници. Освен поедините лица, предлог за кандидати можат да поднесуваат и групи граѓани од најмалку пет избирачи кои можат да предложат толку кандидати колку одборници се избираат во изборната единица. Предлозите се поднесуваат усно.

По завршеното предлагање на кандидати соборот ја прекратува својата работа најмалку за еден час.

Член 37

Додека трае прекидот во работата на соборот, кандидационата комисија ги испитува предлозите за кандидати поднесени од избирачите, а има право и сама да предложи и други кандидати, па потоа составува свој предлог на листа кандидати.

Предлогот на кандидационата комисија мора да содржи најмалку двапати поголем број кандидати од бројот на одборниците што се избира во изборната единица.

Предлогот на листата кандидати од групи граѓани мора да содржи најмалку толку кандидати колку одборници се избираат во изборната единица.

Член 38

Кога соборот ја продолжи работата, претседателот или еден од членовите на кандидационата комисија

им го соопштува на избирачите предлогот на листата кандидати од кандидационата комисија изнесувајќи ги разлозите зошто комисијата ги предлага поедините кандидати и зошто во предлогот не ги вnelа поедините кандидати што ги предложиле избирачите.

Потоа се отвора дискусија по предлогот на листата.

По завршената дискусија кандидационата комисија се повлекува и, земајќи ги предвид мислењата за поедините кандидати изнесени во текот на дискусијата, го утврдува својот конечен предлог од листа кандидати и на соборот му го соопштува со своето образложение, па потоа се врши гласање за предлогот на листата.

По предлогот на листата кандидати се гласа во целина. Избирачите гласаат со дигање рака.

Предлогот на листата кандидати е усвоен ако за него се изјасниле мнозинството од присутните избирачи. Ако е потребно ќе се изврши пребројување на гласовите.

Член 39

За да се состави предлог на листата, кандидационата комисија може да бара соборот на избирачите да се одложи и тоа најмногу за три дена.

Член 40

Ако соборот на избирачи не го усвои предлогот на листата кандидати што го поднела кандидационата комисија, на истиот собор ќе се избере нова кандидациона комисија. Понатамошната постапка во врска со кандидувањето и работата на соборот на избирачи се врши по претходните прописи, со тоа што соборот на избирачите може за гласање по листата да се одложи најмногу за два дена.

Одредбата од претходниот став во се' важи и во случај ако соборот на избирачите не го прими предлогот на листа кандидати што му го поднесе втората кандидациона комисија.

Член 41

Кандидационата комисија може за кандидати за одборници да предложи и лица што се нејзини членови, но на овие, ако пристанат на кандидатурата, им престанува членството во кандидационата комисија и местото нив во кандидационата комисија влегуваат нивните заменици.

Ако кандидационата комисија предложи за кандидати за одборници поголем број од членовите на комисијата отколку што изнесува бројот на замениците членови на комисијата, комисијата тоа му го соопштува на соборот и соборот избира нова кандидациона комисија. Во новата комисија не можат да бидат избрани лица што првата комисија ги предложила за кандидати за одборници.

Член 42

За работата на собор на избирачи се води записник. Записникот го потпишуваат претседавачот, записничарот и оверачите на записникот.

Претседателот на народниот одбор е должен за соборот на избирачи да обезбеди лице за водење и состав на записникот. Обаа оверачи на записникот избираат ги избираат на соборот од својата средина веднаш по отворањето на соборот.

Член 43

Записникот на собор на избирачи содржи особено податоци: за местото и часот на почетокот на соборот на избирачите; за која изборна единица соборот се одржува, кој ги свикал и отворил; семејното, татковото и роденото име на членовите на претседателството, записничарот и избраните оверачи на записникот; вкуп

ниот број на избирачите запишани во бирачкиот список за изборната единица, точниот или бар приближниот број на присутните избирачи; примениот дневен ред; предлозите за избор кандидациона комисија, составот на избраната кандидациона комисија; предлозите за кандидати и предлогот на листата кандидати од страна на кандидационата комисија; резултатот од гласањето на соборот на избирачи по предлогот на кандидационата комисија; на кој начин е утврден резултатот од гласањето; часот на свршувањето на соборот.

Член 44

На основа одлуката на соборот на избирачите за утврдување на кандидатите, се составува предлог на листата кандидати. Предлогот содржи:

- 1) назив на народниот одбор за кој се врши изборот;
- 2) означување на изборната единица за која се поднесува предлогот на листата кандидати;
- 3) денот во кој е одржан соборот на избирачите на кој е усвоен предлогот на листата кандидати;
- 4) денот на изборите за кои се поднесува предлогот на листата кандидати;
- 5) семејното, татковото и роденото име, занимањето и местото на живеење на кандидатите.

Предлогот на листата кандидати го потпишуваат прво претседателот, а потоа сите членови на кандидационата комисија.

Член 45

Покрај кандидовањето на собор на избирачи по претходните одредби, кандидати за избор на одборници може да предложи и одреден број граѓани.

Предлог на листа кандидати за избор на одборници може да поднесе најмалку една десетина од сите запишани избирачи од онаа изборна единица во која се врши изборот, со тоа што за избор одборници на народен одбор на општина тој број не смее да биде помал од 50 а не мора да биде поголем од 100, а за избор одборници на околински (градски) собор не смее да биде помал од 100 ни мора да биде поголем од 200.

Предлогот на листата кандидати во смисла на овој член мора да ги содржи сите податоци од член 44 став 1 точка 1, 2, 4 и 5 а го потпишуваат сите предлагачи.

Член 46

Потписите на членовите на кандидационата комисија на предлогот на листата кандидати усвоен на собор на избирачи, како и потписите на сите предлагачи на предлогот на листа кандидати што го поднесува одреден број избирачи, мора да бидат оверени од органот надлежен за оверавање или од народниот одбор на општината или градот на чие подрачје се наоѓа изборната единица за која се поднесува предлогот на листата кандидати.

Првите три потписници на предлогот на листата кандидати се сметаат за подносителите на предлогот на листата и полноправно ја претставуваат кандидационата комисија односно предлагачите.

Член 47

Предлогот на листата кандидати составен и потпишан согласно член 44 и 45 од овој Закон, на кој се потписите од членовите на кандидационата комисија односно предлагачите оверени согласно член 46 од овој Закон, и се поднесува во два примерка на надлежната изборна комисија на потврдување.

Кон предлогот на листата кандидати ќе се приложи:

- 1) писмен пристанок за кандидовање од секој кандидат оверен од органот надлежен за оверавање;

2) потврди од надлежната комисија за бирачки спискови дека кандидатите уживаат избирачко право;

3) потврда од надлежната комисија за бирачки спискови дека секој од потписниците на предлогот на листата кандидати е заведен во бирачкиот список на подрачјето на народниот одбор за кој се вршат изборите.

4) потврда од надлежниот народен одбор на општината или градот дека секој потписник на предлогот на листа кандидати е настанен на подрачјето на изборната единица за која се поднесува листата.

Како потврда во смисла на точка 3 и 4 од претходниот став се смета и потврдата дека потписниците на предлогот се заведени во бирачкиот список што надлежниот народен одбор ја става при оверавањето на потписите.

Кон предлогот на листата кандидати што е усвоен на собор на избирачи ќе се приложи и препис од записникот за работата на соборот на избирачи оверен од народниот одбор на општината односно градот на чие подрачје соборот е одржан.

Член 48

Прво на предлагање кандидати за избор на одборници имаат само лицата што се воведени во бирачкиот список на изборната единица за која се врши изборот на одборници.

Член 49

Еден ист бирач може да биде предлагач само на еден предлог на листа кандидати за избор одборници на еден исти народен одбор. Ако едно исто лице како предлагач потпише два или повеќе предлози на листи кандидати за одборници на еден исти народен одбор се смета дека го поднел предлогот што е порано поднесен на потврдување.

Член 50

Сите предлози на листи кандидати и' се поднесуваат за потврдување на надлежната изборна комисија најдоцна 20 дена пред денот на изборите.

За приемот на предлог на листа кандидати изборната комисија им издава на подносителите потврда во која го означува денот и часот на приемот.

Член 51

Веднага по приемот на листата изборната комисија ќе утврди дали листата е составена по одредбите на овој Закон. Ако најде формални недостатоци што можат да се отклонат, комисијата за нив без одлагање ќе ги обавести подносителите и ќе ги повика недостатоците во еден одреден рок да ги отклонат.

Член 52

Ако потоа утврди дека половината или повеќината од предложените кандидати од еден исти предлог на листа кандидати немаат право да бидат избрани, комисијата во рок од 24 часа ќе го одбие предлогот и за тоа веднага ќе ги обавести подносителите со посебно решение. Против ова решение подносителите имаат право да изјават жалба во рок од 24 часа од приемот на решението.

Ако утврди дека еден или повеќе кандидати немаат право да бидат избрани за одборници на народниот одбор, комисијата во рок од 24 часа ќе им издаде на подносителите посебно решение за тоа. Кандидационата комисија односно подносителите на предлогот на листа имаат право во рок од 24 часа од приемот на решението да предложат други кандидати наместо одбиените кандидати или против решението да изјават жалба.

Во случај кандидатот да умре или изгуби избирачко право пред денот на изборите, кандидатоната комисија односно подносителите на листата кандидати можат наместо таков кандидат да и' предложат на надлежната изборна комисија друг кандидат. Предлогот мора да и' се предаде на изборната комисија најдоцна 3 дена пред изборите.

Изборната комисија со предлог од претходниот став ќе постапи најбрво во смисла на прописите за потврдување на листа кандидати.

Член 53

Ако во предлогот на листа кандидати нема недостатоци или ако недостатоците бидат отклонети, изборната комисија во рок од 24 часа ќе ја потврди листата, ќе го означи денот и часот кога е примен предлогот од листата и кој е по ред. За потврдувањето на предлогот на листата, комисијата веднага ќе ги обавести подносителите со решение.

Член 54

Подносителите на предлогот на листа кандидати што го поднела група граѓани можат предлогот да го повлечат до денот на изборот.

Член 55

Веднага по извршувањето на постапката за потврдување на предлозите на листа кандидати, а најдоцна 15 дена пред изборите, надлежната изборна комисија ќе ги огласи сите потврдени листи.

Огласот на листата кандидати ќе содржи податоци:

1) за називот на народниот одбор за кој се врши изборот и денот на изборот;

2) за секоја изборна единица семејното, татковото и роденото име, занимање и местото на живеење на сите кандидати по редот на приемот на потврдени листи и тоа прво на кандидатите од собор на избирачи, а потоа на кандидатите од другите листи кандидати. Кандидатите од поедините листи се наведуваат по редот по кој се наведени во односната листа;

3) за називот на изборната комисија што ја потврдила листата и имињата на нејзините членови.

На чело на листа усвоена на собор на избирачи се ставаат зборовите: „Листа кандидати на соборот на избирачи“, а на чело на другите листи зборовите: „Листа кандидати на група граѓани“. Листите ќе бидат јасно одвоени и посебно нумерирани.

Во соработка со народниот одбор на околицата односно градот, изборната комисија ќе обезбеди огласите на листите кандидати да бидат изложени во сите места на подрачјето на народниот одбор за кој се вршат изборите и тоа најдоцна осум дена пред денот на изборите. На секое гласачко место ќе му се достави најмалку по еден примерок од огласот на секоја потврдена листа и тоа најмалку осум дена пред денот на изборите.

4) Гласачки места и изборен материјал

Член 56

Гласањето на изборите за одборници на народен одбор на општина односно на околиски (градски) собор се врши на гласачки места што ги одредува надлежната изборна комисија по предлог од народниот одбор на општината односно градот на чие подрачје се вршат изборите.

Најмалку на пет дена пред изборот изборната комисија ќе објави во сите изборни единици кои гласачки места се установени и кои избирачи ќе гласаат на поедините гласачки места,

Член 57

Гласачките места се одредуваат така што на едно место да гласаат приближно 300 избирачи. Во болниците, санаториумите, породициштата, инвалидските домови и сличните установи во кои има повеќе од 25 избирачи ќе се установат посебни гласачки места.

За гласачки места ќе се одредуваат згодни згради што им се лесно пристапни на избирачите.

На секое гласачко место ќе се обезбедат посебни простории или дел од просторијата во која се гласа ќе се уреди така што избирачите да можат потполно несметано и при полно емство на тајноста на гласањето, да го пополнат гласачкото ливче.

Член 58

Најдоцна три дена пред денот на изборот подносителите на секоја потврдена листа кандидати можат на надлежната изборна комисија да и' пријават по еден претставител на својата листа и негов заменик за секое гласачко место во односната изборна единица.

Најдоцна 48 часа од приемот на пријавата, изборната комисија ќе му издаде на секој пријавен претставник на листа или на неговиот заменик уверење што ќе му служи како доказ за правото да присуствува на гласањето и работата на бирачкиот одбор на односното гласачко место.

Член 59

Народниот одбор на општината односно градот е должен заедно со поедините бирачки одбори да одреди во близината на гласачкото место згодно место на кое бирачкиот одбор ќе изложи извод од огласот за потврдување на листата кандидати за односната изборна единица. Тоа место ќе им се стави на располагање на претставниците на листите најдоцна 48 часа пред изборите за да ги изложат изборните пароли.

Член 60

Изборниот материјал го обезбедува народниот одбор на околицата односно градот во соработка со изборната комисија.

Народниот одбор на околицата односно градот благовремено ќе го приготви за секоја изборна единица потребниот број напечатени гласачки ливчиња со кои ќе се гласа на изборите, како и другиот изборен материјал.

Член 61

Гласачкото ливче содржи:

1) назив на народниот одбор за кој се вршат изборите и денот на изборите;

2) колку одборници се избираат во односната изборна единица;

3) семејното, татковото и роденото име, занимањето и местото на живеење на сите кандидати од потврдените листи за односната изборна единица. Кандидатите се наведуваат на гласачкото ливче по оној ред по кој се наведени во огласот на изборната комисија за потврдување на листите кандидати. Пред името на секој кандидат се става реден број.

Изборната комисија ќе го овери секое гласачко ливче со печатот на народниот одбор на општината односно градот.

Ако во еден исти ден се вршат избори за народни одбори од разни степени или избори за обата собори на еден исти околиски (градски) народен одбор гласачките ливчиња за поедините одбори односно собори мораат да бидат во различна боја.

Член 62

Сpreма денот на изборот во 15 часот претседателот и членовите на бирачкиот одбор и нивните заме-

ници ќе се состанат во зградата во која ќе се гласа и тука од народниот одбор на општината односно градот ќе примат на реверс: кутија за гласање, потребен број гласачки ливчиња, оверен извод од постојаниот бирачки список во кој се внесени избирачите од подрачјето на тоа гласачко место, оверен оглас за потврдувањето на сите листи кандидати и се' друго што е потребно. Членовите на бирачкиот одбор се должни да ги пребројат гласачките ливчиња и да ја прегледаат кутијата за гласање. Потоа бирачкиот одбор ќе ја стави кутијата на местото на кое утредента ќе се гласа а до неа на виден начин ќе го постави огласот за потврдување на листата кандидати.

Член 63

Кога бирачкиот одбор приготви се' што е потребно за гласање, ќе состави за тоа записник.

Овој записник го потпишуваат членовите на бирачкиот одбор и претставниците на листите кандидати ако се присутни. Потоа бирачкиот одбор ќе ги затвори прозорците, ќе излезе од гласачката соба, ќе ја заклучи и запечати вратата, а клучот ќе го земе претседателот на бирачкиот одбор. Потоа бирачкиот одбор ќе одреди стража што непрекидно ќе ја чува зградата одредена за гласање.

5) Гласање

Член 64

На денот на изборите, во 7 часот, ќе се состане бирачкиот одбор во зградата одредена за гласање пред вратата од бирачката соба, ќе ја отвори собата и ќе влезе во неа. Откако се увери дека кутијата и се' друго е во ред, ќе состави за тоа записник во кој ќе ја изложи најдената состојба. Овој записник ќе го потпишат сите членови на бирачкиот одбор и присутните претставници на листите кандидати, па веднага по тоа претседателот на бирачкиот одбор ќе објасни дека се пристапува кон гласањето.

Член 65

За сето време на гласањето мора да бидат присутни сите членови на бирачкиот одбор односно нивните заменици. Ако некој претставник за листа кандидати го напушти гласачкото место, тоа ќе се забележи во записникот, но гласањето продолжува и без него.

Член 66

За одржување на редот и мирот во текот на гласањето се грижи претседателот на бирачкиот одбор со помошта од другите членови на одборот. Во случај на потреба, претседателот ќе бара помош од народната милиција, која, кога дојде на биралиштето стои под неговото раководство.

Член 67

Никој не може во биралиштето да влезе под оружје или со убојно оружје, освен во случајот предвиден во претходниот член.

Член 68

Во просторијата во која се гласа избирачите влегуваат по ред еден по друг, но така што во собата за гласање да нема повеќе од десет избирачи одеднаш.

Член 69

На изборите за одборници на народен одбор, избирачите можат да избираат само кандидати од листите кандидати што се потврдени по прописите на овој Закон.

Член 70

Секој избирач може да гласа само лично и на своето гласачко место. Ако претседателот, членовите на бирачкиот одбор, нивните заменици и претставниците на листата кандидати не се заведени во изводот од бирачкиот список за гласачкото место на кое вршат должност, тие можат да гласаат на тоа место ако поднесат уверење дека се воведени во постојаниот бирачки список на некое друго место на подрачјето на одборот за кој се вршат изборите.

Член 71

Кога влезе во просторијата во која се гласа, секој избирач пријдува до масата на бирачкиот одбор и на позив од претседателот мора гласно, така што да го чујат сите членови на бирачкиот одбор, да го каже своето семејно, татково и родено име и занимање а во местата во кои има повеќе гласачки места и својот стан. Претседателот, ако треба, ќе го легитимира избирачот или на друг начин ќе го утврди неговиот идентитет.

Потоа, претседателот утврдува дали тоа лице е воведено во бирачкиот список. Ако најде дека е воведено, претседателот ќе го заокружи бројот под кој е тоа лице воведено во изводот од бирачкиот список како знак дека лицето приступило на гласање. Истовремено лицето што го води списокот на гласањето ќе го запише во тој список семејното, татковото и роденото име на избирачот и бројот под кој е воведено во бирачкиот список.

Потоа, претседателот му го објаснува на избирачот начинот на гласањето и му предава гласачко ливче.

Член 72

Членовите на бирачкиот одбор се должни на избирачите што побараат, одново да им го објасни начинот на гласањето и особено да пазат никој да не ги смеќава избирачите во пополнувањето на гласачкото ливче и во потполност да биде обезбедена тајноста на гласањето.

На гласачкото место е забранена секоја агитација за поедини кандидати.

Член 73

Откако избирачот го прими гласачкото ливче, ќе иде во просторијата односно на местото одредено за пополнување на гласачкото ливче.

Гласачкото ливче се пополнува на тој начин што избирачот ги заокружува редните броеви на оние кандидати за кои сака да гласа.

Избирачите можат да гласаат највеќе за толку кандидати колку одборници се избираат во односната изборна единица и тоа само за оние кандидати чии имиња се напишани на гласачкото ливче. Допишувањето на нови кандидати нема важност. Гласовите далени за допишани кандидати не важат.

Кога ќе го пополни гласачкото ливче избирачот го свиткува на половина така што напишаните имиња на кандидатите да останат на внатрешната страна, па потоа приоѓа до масата на бирачкиот одбор покажува дека во раката има само едно гласачко ливче и свитканото гласачко ливче го пушта во кутијата за гласање.

Член 74

Неписмените избирачи и избирачите што поради некој телесен недостаток не можат да гласаат на начинот што е одреден во претходниот член, имаат право со себе да доведат пред бирачкиот одбор лице кое ужива избирачко право и кое место нив ќе го пополни гласачкото ливче.

сачкото ливче односно пушти ливчето во кутијата за гласање. За ова бирачкиот одбор ќе донесе одлука и ќе ја забележи во записникот.

Член 75

Веднага штом гласа избирачот е должен да се одмече од гласачкото место.

За биралиште се смета зградата во која се гласа и дворот околу неа.

Член 76

Бирачкиот одбор не може да не му дозволи да гласа на никоје лице што е воведено во оверениот извод од постојаниот бирачки список за односното гласачко место или на лице што ги исполнува условите за гласање на тоа место по прописите на член 70 од овој Закон. Ако поедините членови на бирачкиот одбор или претставниците на листа кандидати имаат за некој избирач нешто да забележат тоа ќе се внесе во записникот. Ако некој избирач се јави да гласа а на негово име веќе некој гласал, претседателот на бирачкиот одбор ќе нареди во записникот да се внесе семејното, татковото и роденото име, занимањето и местото на живеење на тој избирач, но нема да го пушти да гласа.

Член 77

Гласањето трае непрекидно до 19 часот. Само во случај на неред, по пристанок на мнозинството од членовите на бирачкиот одбор може гласањето привремено да се запре додека да се воспостави редот. Времето за кое морало гласањето да биде запрено и разлогот на запирањето се забележува во записникот. Во 19 часот ќе се затвори гласачкото место или зградата во која се гласа и по тоа веќе никој нема да биде пуштен внатре, но гласањето ќе им се допушти на избирачите што се затекле во зградата односно дворот. Ако гласањето поради неред било привремено прекратено, повеќе од еден час, оно ќе се продолжи за толку време колку траел прекидот.

Член 78

Во текот на гласањето се води записник за сите чиненици важни за гласањето. Сите членови на одборот мораат да го потпишат записникот. Записникот го потпишуваат и претставниците на листите кандидати, но ако тие не го потпишат, записникот важи и без нивните потписи.

Во записникот ќе се внесе и семејното, татковото и роденото име на членовите или замениците членови на бирачкиот одбор што вршеле должност во бирачкиот одбор и времето за кое тие вршеле должност.

Секој член на бирачкиот одбор може да одвои мислење и да стави свои примедби на записникот. Примедби на записникот можат да стават и претставниците на листите кандидати.

6) Утврдување на резултатот од гласањето на гласачкото место и натамошната постапка на бирачкиот одбор по завршеното гласање

Член 79

По завршеното гласање бирачкиот одбор ќе ги преброи неупотребените гласачки ливчиња и ќе ги стави во посебен плик, а пликот ќе го затвори и запечати. Потоа, бирачкиот одбор на основа изводот од бирачкиот список и списокот на гласаните, го утврдува вкупниот број на избирачите, што гласале, ја отвора гласачката кутија и ги пребројува гласовите на следниот начин: претседателот или еден член на бирачкиот одбор вади од гласачката кутија едно по

едно гласачко ливче и од секое гласачко ливче гласно ги чита имињата на кандидатите за кои гласале избирачите, а еден од членовите на бирачкиот одбор запишува за секој кандидат посебно колку гласа добил. Секое прочитано гласачко ливче претседателот му го предава на третиот член на бирачкиот одбор кој го прегледува ливчето и проверава дали гласот е точно запишан за односниот кандидат.

Прецртаните и замачканите гласачки ливчиња и гласачките ливчиња што се така пополнети да не може со сигурност да се утврди за кој кандидат избирачот гласал, се сметаат за неважни. Исто така за неважни се сметаат и оние гласачки ливчиња на кои не е заокружен редниот број на ниеден кандидат.

Член 80

Ако на гласачкото ливче се заокружени редните броеви покрај имињата на поголем број кандидати отколку што во изборната единица се избираат одборници, се смета дека избирачот гласал за толку кандидати колку одборници се избираат сметано од првиот по ред кандидат на гласачкото ливче покрај чие име е заокружен редниот број и натаму по ред до бројот што одговара на бројот одборници што се избира.

Ако на гласачкото ливче се заокружени редните броеви на помал број кандидати отколку што се избираат одборници во изборната единица, се смета дека избирачот гласал само за кандидатите покрај чии имиња се заокружени редните броеви.

Член 81

Откако бирачкиот одбор на изложениот начин го утврди резултатот од гласањето, ќе состави за тоа посебен записник во кој ќе изложи колку избирачи имало по бирачкиот список на тоа гласачко место, колку избирачи вкупно гласале и колку гласа добил секој кандидат. Записникот ќе го потпишат сите членови на одборот и присутните претставници на листите кандидати.

Член 82

Веднага по утврдувањето на резултатот од гласањето, претседателот на бирачкиот одбор ќе го објави резултатот, а соопштение за него ќе истакне на видно место на зградата во која се вршело гласањето.

Член 83

По завршеното пребројување на гласовите, записниците, изводот од бирачкиот список, списокот на гласаните и сите употребени гласачки ливчиња ќе се стават во посебен плик кој се запечатува и адресира до надлежната изборна комисија. Во тој плик ќе се стави, но на полно одвоено, и пликот со неупотребените гласачки ливчиња.

Ако нема можност претседателот на бирачкиот одбор веднага по утврдувањето на резултатот од гласањето да и' ги однесе на надлежната изборна комисија изборните акти, пликот со сите акти ќе остане на масата на бирачкиот одбор. Откако ќе се сврши се, бирачкиот одбор ќе излезе од бирачката соба и ќе ја заклучи и запечати на истиот начин како и минатиот ден, ќе постави стража што непрекидно ќе ја чува собата во која се изборните акти, а клучот од собата ќе го чува при себе претседателот на бирачкиот одбор.

Поставената стража таа ноќ не смее да пушти во оваа соба никого и ни под каков изговор.

Член 84

Ако изборните акти не и' се на изборната комисија доставени веднага по завршеното утврдување на

резултатот од гласањето, сите членови на бирачкиот одбор ќе се состанат утредента по гласањето во 7 часот пред вратата на бирачката соба, ќе ја испитаат исправноста на печатите на вратата ја отворат и влегуваат во неа и откако се уверат дека печатите на пликот со изборните акти се неповредени и дека се е во ред и онака како што било оставено, го забележуваат тоа во посебен записник. Потоа, бирачкиот одбор му го враќа изборниот материјал на народниот одбор, од кого го примил, и од него зима потврда, потоа претседателот на бирачкиот одбор го зима пликот со изборните акти адресирани до надлежната изборна комисија и лично и' го предава на изборната комисија. Заедно со претседателот имаат право да идат до изборната комисија и претставниците на листите.

7) Утврдувањето на резултатот од изборите и доделувањето на мандатите

Член 85

Резултатите од изборите за одборници на сите народни одбори ги утврдува надлежната околска односно градска изборна комисија на основа добиените изборни акти.

Член 86

Изборната комисија ги утврдува резултатите од изборите за секоја изборна единица посебно. Кои кандидати се избрани, комисијата утврдува по бројот на гласовите што ги добиле кандидатите на сите гласачки места во целата изборна единица.

За секоја изборна единица се доделуваат толку одборнички мандати колку во неа се избираат одборници.

Избрани се оние кандидати што добиле најголем број гласови.

Ако во изборна единица, во која се избира само еден одборник, два или повеќе кандидати што доаѓаат во обзир за доделување на последниот одборнички мандат добиле еднаков број гласови, ќе се вршат поновни избори.

Ако во изборната единица, во која се избираат два или повеќе одборници, два или повеќе кандидати што доаѓаат во обзир за доделување на последниот одборнички мандат добиле еднаков број гласови, избран е оној кандидат чие име во гласачкото ливче е запишано прво по ред.

Член 87

Ако гласањето на едно или повеќе гласачки места не било извршено правилно по одредбите на овој Закон, а резултатот од гласањето во тие места може да биде од влијание на резултатот од изборите во таа изборна единица, изборната комисија ќе ги поништи изборите во тие гласачки места и ќе одреди да се изврши поновно гласање во наредната недела.

Ако на денот на изборите гласањето не се изврши на едно или повеќе гласачки места, изборната комисија ќе нареди на тие места да се изврши гласање во наредната недела.

Член 88

На изборната комисија можат подносителите на листа да и' пријават по еден претставник кој има право да присуствува на работата на комисијата при утврдувањето на резултатот од гласањето но нема право да учествува во решавањето.

Член 89

За работата при утврдувањето на резултатот од гласањето, комисијата води записник во кој забеле-

жува особено: колку одборници се избираат по секоја изборна единица, колку имало кандидати во секоја изборна единица, семејното, татковото и роденото име и занимање на секој кандидат, колку гласа добил секој кандидат и на кои кандидати им е доделен мандат.

Записникот го потпишуваат сите членови на изборната комисија. Секој член на изборната комисија има право да одвои мислење и да стави забелешки. Ова важи и за претставниците на листите.

Член 90

На избраните одборници изборната комисија ќе им издаде уверење дека се избрани веднага а најдоцна во рок од 5 дена по утврдувањето на резултатот од изборите.

Член 91

По завршената работа изборната комисија ќе го обавести народниот одбор за кој се вршени изборите, колку секој кандидат добил гласови и кои кандидати се избрани за одборници.

Извештајот на изборната комисија народниот одбор ќе го објави на својата огласна табла и на друг згоден начин.

Откако поступил по претходниот став, изборната комисија ќе му ги предаде изборните акти на народниот одбор за кој се вршени изборите. Изборните акти што се однесуваат на изборот на народен одбор на општина се предаваат на чување на народниот одбор на околицјата.

Член 92

Секој граѓанин има право сите изборни неправилности да му ги пријави на народниот одбор за кој се вршат изборите.

8) Поновни избори

Член 93

Поновни избори се вршат:

- 1) во случај поништување на изборите поради изборни неправилности;
- 2) ако во изборната единица во која се избира само еден одборник, два или повеќе кандидати добиле еднаков број гласови;
- 3) кога во постапката за верификација на мандатите се поништи мандатот на некој одборник.

Член 94

Поновните избори по правило се вршат во првата наредна недела.

Во случај од точка 1 на претходниот член поновните избори се вршат само на гласачките места на кои се утврдени изборни неправилности, а во случаите од точка 2 и 3 на истиот член поновните избори се вршат на сите гласачки места на односната изборна единица.

На поновните избори гласањето се врши по потврдените листи кандидати, а во случајот од точка 2 на претходниот член на поновните избори учествуваат само овие кандидати што дошле во обзир за доделување на последниот одборнички мандат а добиле еднаков број гласови (член 86 став 4).

Член 95

Поновните избори ги одредува надлежната изборна комисија, а ако изборите се поништени на основа точ. 3 член 93 на овој Закон, државниот орган што ги поништил првите избори.

Член 96

Народниот одбор на околицата односно градот ќе ги објави поновните избори во односните изборни единици најдоцна на три дена пред денот на изборите.

Глава петта

ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ ЗА СОБОРОТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

1) Општи одредби

Член 97

Одборници за соборот на производителите на народниот одбор на околица и град избираат по одредбите на овој Закон преку своите изборни колегии трудбениците од подрачјето на околицата односно градот што учествуваат во производството, транспортот и трговијата и тоа:

- 1) работниците и службениците на стопанските претпријатија;
- 2) земјоделците зачленети во земјоделски задруги;
- 3) занаетчиските мајстори, помошници и работници здружени во занаетчиските задруги;
- 4) занаетчиските мајстори како и занаетчиските помошници и работници запослени во занаетчиски радњи и работилници.

Одборници за соборот на производителите на народниот одбор на околица (град) избираат и работниците и службениците на стопанските установи што се огласени за стопански организации во смисла на овој Закон. Президиумот на Народното собрание определува кои категории на стопански установи се сметаат како стопански организации во смисла на овој Закон, а народниот одбор на околицата (градот) во рамките на одлуката на Президиумот ги одредува стопанските установи од своето подрачје што имаат ваков карактер.

Член 98

Избирачко право за избор на одборници за соборот на производителите имаат сите трудбеници од претходниот член под услов да имаат општо избирачко право.

Право да бидат избирани во соборот на производители имаат трудбениците што работаат непосредно во производството односно во основната дејност на стопанската организација.

Не можат да бидат избирани за одборници на соборот на производителите директорите на претпријатијата и лица чии положај одговара на положајот директор.

Одборниците односно кандидатите за одборници на соборот на производителите не можат истовремено да бидат одборници односно кандидати за околицкиот (градскиот) собор на истиот народен одбор.

Член 99

Вкупниот број одборници што се избираат во соборот на производителите на народниот одбор на околица (град) го утврдува со своја одлука народниот одбор согласно Законот за народните одбори на околиците односно Законот за народните одбори на градовите и градските општини.

Вкупниот број одборници утврден по претходниот став народниот одбор може да го зголеми само во случаите предвидени со овој Закон (член 104).

2) Распоредување на мандатите по изборни групи односно подгрупи

Член 100

Бројот на одборниците што ги избираат стопанските организации се одредува на тој начин што вкупниот број одборници кој треба да се избере за соборот на производителите се распоредува на поедини стопански области сразмерно процентот со кој производителите опфатени во тие области учествуваат во остварувањето на вкупниот општествен производ на околицата (градот).

Процентот на учеството во остварувањето на вкупниот општествен производ се одредува на основа општествениот план на околицата (градот) за текуштата планска година.

Член 101

Вкупниот број одборници што се избира во соборот на производителите претходно се распоредува меѓу следните изборни групи што ги сочинуваат поедини стопански области односно стопански гранки:

- 1) индустрија, рударство, шумарство, градежништво, комунална дејност и сообраќај;
- 2) земјоделство;
- 3) трговија и угостителство;
- 4) занаетчиство

Член 102

Изборната група на земјоделството се дели на три подгрупи:

- а) државни земјоделски стопанства и земјоделски установи;
- б) селански работни задруги;
- в) општи земјоделски задруги;

Бројот на мандати што и' е доделен на изборната група земјоделство се распоредува на поедини подгрупи сразмерно процентот со кој подгрупите спрема општествениот план на околицата (градот) за текуштата планска година учествуваат во остварувањето на вкупниот општествен производ на земјоделството во околицата (градот).

Член 103

Ако на начинот одреден во член 100 и 102 од овој Закон не биде распореден вкупниот број мандати, преостанатиот број се распоредува на тој начин што еден кандидат и' се додава на онаа изборна група што по извршената првобитна распределба има најголем остаток по вредноста на општествениот производ, потоа на онаа што по неа има најголем остаток и така се постапува додека не биде распределен целиот преостанат број мандати.

На ист начин се распоредува и остатокот на мандатите во изборната група на земјоделството што ќе преостане по распределбата на поедини подгрупи.

Член 104

Ако на некоја изборна група (подгрупа) не и' припадне ни еден мандат на основа член 100 и 102 од овој Закон на таква изборна група (подгрупа) ќе и се додели еден мандат без оглед на процентот со кој учествува во остварувањето на вкупниот општествен производ на околицата (градот), ако стопанските организации односно занаетчиските радњи опфатени со таа изборна група (подгрупа) имаат најмалку 50 производители.

Со бројот на мандатите што се доделуваат во смисла на претходниот став се зголемува вкупниот број мандати на одборниците од соборот на производителите одреден за соодветната околица (град).

3) Изборни единици и распоредување на мандатите по изборни единици

Член 105

Вкупниот број мандати од една изборна група се распоредува на поедини стопански организации по сразмер а според бројот на производителите на стопанските организации и вкупниот број производители во соодветната изборна група (количник).

На ист начин се распоредува и бројот мандати доделени на подгрупите од третата изборна група (земјоделство) на стопанските организации во рамките на поедини подгрупи.

За утврдување на количникот вкупниот број производители во рамките на изборната група (подгрупа) се дели со бројот мандати што и' е одреден на секоја изборна група (подгрупа).

Член 106

Изборна единица сочинува една или повеќе стопански организации.

Стопанска организација чии број на производители му одговара најмалку на количникот сочинува посебна изборна единица и избира најмалку еден одборник.

Стопанските организации од иста изборна група што според бројот на своите производители не можат да избираат ни еден одборник образуваат заедничка изборна единица и тоа така што вкупниот број производители на тие стопански организации избираат по правило еден а најмногу два одборника.

Член 107

Ако на начинот одреден во член 105 од овој Закон не ќе се распореди вкупниот број мандати во рамките на поедини изборни групи, остатокот ќе се раздели на тој начин што по еден мандат со ред и' се доделува на онаа изборна група што има најголем остаток над количникот.

Член 108

Во четвртата изборна група (занаетчиство) сите занаетчиски радњи и работилници и занаетчиски задруги од подрачјето на занаетчиската комора сочинуваат една изборна единица.

Член 109

Народниот одбор на околина (град) утврдува со своја одлука на основа одредбите од член 100 до 103 согласно Законот за народните одбори на околиите односно Законот за народните одбори на градовите и градските општини:

1) вкупниот број одборници за соборот на производители;

2) бројот на одборници што ги избираат поедини изборни групи односно подгрупи;

3) бројот на одборници што во рамките на поедини изборни групи (подгрупи) ги избираат поедини стопански организации што сочинуваат посебна изборна единица;

4) кои стопански организации во рамките на поедини изборни групи (подгрупи) сочинуваат заеднички изборни единици и бројот на одборници што овие изборни единици ги избираат.

Во случај на потреба со истата одлука народниот одбор ќе одреди зголемување на вкупниот број одборници на соборот на производителите што се врши на основа одредбите од член 104 став 2 на овој Закон.

Одлуката за образување заедничка изборна единица народниот одбор ја донесува по согласен пред-

лог на стопанските организации што влегуваат во заедничката изборна единица. Ако не постои согласен предлог при донесувањето на одлуката народниот одбор води сметка за разлозите наведени во предлозите на стопанските организации.

Одлуката на народниот одбор со која се утврдува вкупниот број на одборници што се избираат во соборот на производителите, како и бројот на одборници што ги избираат поедини изборни групи односно подгрупи ја потврдува Президиумот на Народното собрание.

Член 110

Изборот на одборниците за соборот на производителите го врши изборната колегија на секоја изборна единица.

Изборната колегија за стопанските организации што избираат најмалку еден одборник ја сочинува претставничкото тело на стопанската организација (работничкиот совет на претпријатието, собранието на земјоделската задруга, собранието на занаетчиската комора со делегатите на синдикалната организација од околината (градот) во која се зачленети занаетчиските работници). Ако стопанската организација нема претставничко тело изборната колегија ја сочинува конференцијата на синдикалната подружница на стопанската организација (член 106 ст. 2).

Изборната колегија за стопанските организации од една изборна група што не избираат ни еден одборник ја сочинуваат делегатите на претставничките тела односно делегатите на пленумот на синдикалните подружници на стопанските организации.

Член 111

Изборните колегии на стопанските организации што прават посебна изборна единица се:

кај стопанските претпријатија — работничките совети;

кај стопанските установи — конференцијата на синдикалната подружница на стопанската установа;

кај земјоделските задруги — собранието на задругата.

Член 112

Ако повеќе стопански организации сочинуваат заедничка изборна единица делегати за изборната колегија одредуваат:

кај претпријатијата — работничкиот совет;

кај стопанските установи — конференцијата на синдикалната подружница на стопанската установа;

кај земјоделските задруги — собранието на задругата.

Народниот одбор на околина (град) го одредува со своја одлука вкупниот број делегати што ја сочинуваат изборната колегија како и колку делегати доаѓаат на секоја стопанска организација. Вкупниот број делегати за една изборна колегија не може да биде помал од 15 ни поголем од 90.

Бројот на делегатите за секоја стопанска организација народниот одбор го одредува сразмерно со бројот на нејзините производители, така што во сите стопански организации на еден делегат доаѓа ист број производители.

Член 113

Изборот на одборниците што ги избира изборната група на занаетчиството го врши изборна колегија што ја сочинуваат членовите на собранието на занаетчиската комора и делегатите на синдикалните подружници на занаетчиските работници од подрачјето на околината (град).

Народниот одбор на околија (град) го одредува со своја одлука вкупниот број делегати на синдикалните подружници како и бројот делегати што доаѓа на една синдикална подружница.

Вкупниот број делегати на синдикалните подружници треба да биде еднаков со вкупниот број членови на собранието на занаетчиската комора.

Бројот на делегатите што доаѓат на поедини синдикални подружници народниот одбор го одредува сразмерно со бројот на нивните членови, така што во секој случај на еден делегат доаѓа ист број членови на синдикалната подружница.

4) Кандидирање, гласање и утврдување на резултатите од изборите

Член 114

Кандидирањето и изборот на одборниците за соборот на производителите се врши на седници на соодветната изборна колегија.

Изборната колегија на стопанските организации што чини посебна изборна единица ја свикува органот надлежен за свикување седници на работничкиот совет односно органот надлежен за свикување собранија на задругата и синдикални конференции на подружницата.

Изборната колегија на заедничките изборни единици ја свикува органот надлежен за свикување по претходниот член на онаа стопанска организација што има најголем број делегати, доколку стопанските организации што ја сочинуваат изборната единица инаку не се согласат.

Изборната колегија за изборната група на занаетчиството ја свикува управниот одбор на занаетчиската комора.

Член 115

Изборната колегија може да работи ако се присутни најмалку две третини членови односно делегати што ја сочинуваат колегијата. Ако во одредениот час не е присутен овој број членови односно делегати седницата се одлага за еден саат и потоа колегијата полноважно работи со бројот членови односно делегати што е присутен на седницата.

Член 116

Изборната колегија избира од својата средина изборна комисија што ќе раководи со изборот на одборниците.

Изборната комисија се состои од претседател и два члена.

Гласањето за изборната комисија се врши јавно, со кревање на рака, ако изборната колегија не одлучи инаку.

Член 117

Кандидати за соборот на производителите има право да предлага секој член на изборната колегија. Секој член на изборната колегија може да предлага најмногу толку кандидати колку што одборници се избираат.

Кандидати мора да има двитати повеќе отколку што се избираат одборници.

Членовите на изборната комисија не можат да бидат кандидати. Ако член на изборна комисија биде кандидиран за одборник на негово место ќе се избере друг член.

Член 118

По завршеното предлагање на кандидатите изборната комисија ќе состави список на лицата предложени за кандидати, запишувајќи ги кандидатите по оној ред

како што се предложени. Пред името на секој кандидат се става реден број.

Списокот составен во смисла на претходниот став изборната комисија ќе им го прочита на членовите на изборната колегија и ќе го изложи во просториите каде што се одржуваат седници на колегијата.

Член 119

Гласањето се врши со гласачки ливчиња.

На секое гласачко ливче мораат да бидат испишани имињата на сите кандидати и тоа по редот по кој се предлагани.

Пред гласањето изборната комисија ќе им раздели на сите присутни членови од изборната колегија по едно гласачко ливче.

Член 120

На гласачкото ливче гласачот ги означува кандидатите за кој гласа на тој начин што ги заокружува броевите пред имињата на кандидатите. Гласачот треба на гласачкото ливче да значи толку кандидати колку одборници се избираат. Гласачот не може на гласачкото ливче да допишува имиња на лица што не се кандидирани.

Откако ги заокружил броевите пред имињата на кандидатите гласачот го витка гласачкото ливче, приоѓа до масата каде што се наоѓа изборната комисија, покажува дека има само едно гласачко ливче и го спушта во кутијата за гласање.

Член 121

По свршеното гласање изборната комисија пребројува колку гласачи вкупно гласале и колку гласови добил секој кандидат.

За одборници на соборот на производители се избрани оние кандидати што добиле најголем број гласови. Ако два или повеќе последни кандидати добиле еднаков број гласови за нив се повторува изборот.

Прецртани, замачкани и на сличен начин пополнети гласачки ливчиња од кои не може со сигурност да се утврди за кои кандидати избирачот гласал се сметаат за неважни. Исто така за неважни се сметаат и гласачките ливчиња на кои не е заокружен редниот број пред ниеден кандидат.

Глас даден за допишан кандидат не важи.

За гласањето се води записник во кој се внесува бројот на присутните членови на изборната колегија, имињата на членовите на изборната комисија, колку членови на изборната колегија гласале, колку гласови добил секој еден кандидат, кои кандидати се избрани и евентуални приговори за неправилностите на изборите.

Изборната комисија веднаш штом заврши со пребројувањето ќе го објави резултатот на гласањето и усно и писмено на повидните места каде што се гласаше, а изборниот материјал ќе го достави на надлежната околиска (градска) изборна комисија.

Околската (градска) изборна комисија најдоцна за пет дена од утврдувањето на изборниот резултат ќе им издаде на избраните одборници уверенија дека се избрани.

Глава шеста

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗБОРИ

Член 122

Дополнителни избори се распишуваат во случај одборникот да биде опозван или умре или по друг основ му престане мандатот.

Мандатот на одборниците избрани на дополнителни избори им трае до истекувањето на мандатот на на-

родниот одбор на општина односно мандатот на соборот на народен одбор во кој се избрани.

Опозваниот одборник не може да се кандидува при дополнителен избор.

Член 123

Дополнителен избор распишува органот надлежен за распишување на редовни избори за одборници на односниот народен одбор односно собор на народен одбор.

Дополнителните избори се вршат во изборната единица во која бил избран одборникот на кого му е престанал мандатот.

Член 124

Одредбите на глава трета и четврта на овој Закон сходно важат во се' и за дополнителните избори.

ДЕЛ ВТОРИ

ОПОЗИВ НА ОДБОРНИЦИТЕ НА НАРОДНИТЕ ОДБОРИ

Глава шеста

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 125

Избирачите имаат право да опозиват одборник за времето дури му трае мандатот, ако веќе не ја ужива нивната доверба, или ако неоправдано отсуствува непрекинато најмалку шест месеци од седниците на народниот одбор, соборите, комисиите или советите на народниот одбор.

Член 126

Правото на опозив на одборник на народен одбор на општина, како и на одборник на околиски (градски) собор го вршат сите граѓани на Федеративна Народна Република Југославија што имаат избирачко право на изборите за народниот одбор на кого му припаѓа одборникот што се опозива.

Правото на опозив на одборник на соборот на производителите го вршат сите членови на изборното тело на онаа изборна единица (изборна колегија) во која е избран одборникот што се опозива.

Член 127

Одборник на народен одбор на општина и на околиски (градски) собор можат да опозоват само избирачите на изборната единица во која одборникот е избран.

Одборник на соборот на производителите можат да опозоват само членовите на изборното тело од онаа изборна единица (изборна колегија) во која е избран одборникот.

Член 128

Во случај опозив на одборник се одредува дополнителен избор во изборната единица во која е избран.

Член 129

Одборникот е опозван само ако за опозивањето гласало мнозинство од избирачите што учествувале во гласањето за опозив, а тоа мнозинство претставува најмалку една третина избирачи во изборната единица односно една третина членови во изборната колегија во која е избран одборникот.

Член 130

Опозваниот одборник престанува да биде одборник од денот кога е извршен опозивот.

Глава седма

ОПОЗИВ НА ОДБОРНИК НА НАРОДЕН ОДБОР НА ОПШТИНА И НА ОКОЛИСКИ (ГРАДСКИ) СОБОР

1) Предлог за опозив и распишување на гласање за опозив

Член 131

Постапката за опозив на одборник на народен одбор на општина и одборник на околиски (градски) собор почнува по предлог од најмалку една петина од избирачите на изборната единица во која одборникот е избран.

Постапката за опозив на одборник почнува и по предлог на народниот одбор на општина односно околиски (градски) собор чиј член е одборникот, ако истиот неоправдано отсуствува непрекинато најмалку шест месеци од седниците на народниот одбор, соборите, комисиите или советите на народниот одбор.

Член 132

Иницијатива за ставање предлог за опозив на одборник на народен одбор на општина односно околиски (градски) собор можат да дадат граѓаните што имаат избирачко право на подрачјето на изборната единица во која е избран одборникот. Оваа иницијатива избирачите можат да ја дадат и на собори на избирачи, на конференции и на други собори на граѓаните.

Член 133

Предлогот за опозив на одборник на околиски (градски) собор односно на народен одбор на градска општина со посебни права се поднесува до Президиумот на Народното собрание.

Предлогот за опозив на одборник на народен одбор на општина се поднесува до народниот одбор на околијата во чиј состав се наоѓа општината.

Член 134

Предлогот за опозив може да биде само писмен.

Предлогот за опозив мора да содржи:

- 1) семејно, татково и родено име и место на живеење на одборникот чиј опозив се бара;
- 2) означување на народниот одбор на кого му припаѓа одборникот;
- 3) назив на изборната единица во која е избран одборникот;
- 4) разлози поради кои се предлага опозивот; и
- 5) потписи на потребниот број избирачи што го предлагаат опозивот со означување местото во чиј бирачки список се воведени.

Потписите на предлагачите мораат да бидат заверени од надлежниот народен одбор или од органот надлежен за заверување.

Со предлогот за опозив на одборник на народен одбор на општина односно одборник на околиски (градски) собор, мора да се поднесе и потврда од народниот одбор на општината односно градот дека предлагачите се воведени во избирачкиот список на соодветната изборна единица.

Член 135

Со предлогот за опозив на одборник на народен одбор на општина односно одборник на околиски (градски) собор што го поднесува одреден број избирачи мора да се поднесе и уверение од надлежната комисија за избирачки спискови за вкупниот број запишани избирачи на подрачјето на изборната единица.

Член 136

Органот на кого му се поднесува предлогот за опозив испитува да ли поднесениот предлог за опозив е составен согласно одредбите на овој Закон.

Органот на кого му се поднесува предлогот за опозив во рок од пет дена ќе го отфрли предлогот што не ги исполнува условите предвидени во член 134 точка 5 од овој Закон и ќе ги извести за тоа подносителите на предлогот.

Ако предлогот содржи само формални недостатоци органот на кого му се поднесува предлогот за опозив во рок од три дена ќе им го врати на подносителите предлогот за да ги отстранат недостатоците, одредувајќи едновременно и рок во кој тоа мора да се изврши.

Како подносител се сметаат тројцата први по ред потписници на предлогот.

Органот на кого му се поднесува предлогот за опозив не ја испитува основателноста на разлозите изнесени во предлогот за опозив на одборникот.

Член 137

Ако органот на кого му се поднесува предлогот за опозив, установи дека предлогот одговара на одредбите на овој Закон, истиот ќе го потврди и ќе распише гласање за опозив во изборната единица во која е избран одборникот чиј опозив се предлага.

Актот за распишување на гласање за опозивот содржи семејно, татково и родено име на одборникот за чиј опозив ќе се гласа, назив на изборната единица во која ќе се врши гласањето и денот одреден за гласање. Од денот на донесувањето на актот за распишување на гласањето до денот на гласањето за опозивот не можат да изминат помалку од 15 ни повеќе од 30 дена.

Гласањето за опозивот се врши во недела.

Член 138

За распишување на гласањето надлежниот орган го известува одборникот за чиј опозив треба да се гласа.

Актот на надлежниот орган за денот на гласањето ќе се објави на вообичаен начин на подрачјето на изборната единица.

Потврдениот предлог за опозив, како и актот за распишување на гласањето за опозив надлежниот орган му ги доставува на народниот одбор чиј член е одборникот за кого се однесува предлогот за опозив.

2) Гласање за опозив и утврдување резултатот на гласањето

Член 139

Гласањето за опозив го вршат избирачите на гласачки места на подрачјето на изборната единица во која се гласа за опозивот.

Со гласањето за опозив раководи околицката изборна комисија.

Околицката изборна комисија е должна најмалку десет дена пред денот одреден за гласање за опозивот да ги одреди гласачките места и за секое гласачко место да именува одбор за гласање за опозивањето.

Член 140

Изборната комисија е должна да издаде оглас за тоа дека е одредено гласање за опозивот.

Овој оглас мора да содржи семејното, татковото и роденото име, означувањето на одборничкото својство и местото на живеење на одборникот за чиј опозив ќе

се гласа, означувањето на изборната единица во која се врши гласањето за опозив и денот на гласањето.

Изборната комисија ќе обезбеди овој оглас да биде објавен во сите места на подрачјето на изборната единица најдоцна осум дена пред денот на гласањето за опозив, како и тоа по еден примерок од овој оглас во истиот рок да биде доставен на секој одбор за гласање за опозивот.

Член 141

Најдоцна три дена пред денот на гласањето за опозив одборникот за чиј опозив се гласа и подносителите на предлогот за опозив можат да и' пријават на изборната комисија по еден свој претставник и негов заменик за секое гласачко место. Предложениите претставници и заменици мораат да имаат избирачко право. Претседателот на изборната комисија најдоцна 48 часа по приемот на пријавата ќе издаде за секој пријавен претставник и заменик уверение на основа кое тие ќе можат да учествуваат во работата на одборот за гласање за опозивот.

Одборниците за чиј опозив се гласа и подносителите на предлогот за опозив можат да пријават свој претставник и негов заменик и за изборната комисија.

Член 142

На секое гласачко место ќе се постават кутии за гласање за опозивот.

На секоја кутија ќе се истакне огласот за одредувањето гласањето за опозив.

Член 143

Гласањето за опозив се врши со ливчиња.

На гласачкото ливче ќе биде напишано семејното, татковото и роденото име, занимањето и местото на живеењето на одборникот на чиј опозив се гласа, а покрај неговото име ќе бидат отпечатени еднопозитивно зборовите „за опозив“ и „против опозивот“.

Претседателот на одборот за гласање на секој гласач му предава ливче.

Ако гласачот гласа за опозив на одборникот ги заокружува покрај неговото име зборовите „за опозив“ а ако гласа против неговиот опозив ќе ги заокружи покрај неговото име зборовите „против опозивот“.

Член 144

По свршеното гласање се врши броене на гласачките ливчиња и се установува бројот на ливчињата на кои се гласало за опозивот, како и бројот на ливчињата на кои се гласало против опозивот.

По свршеното броене во записникот за работата на одборот за гласање ќе се запише бројот на ливчињата на кои се гласало за опозивот, бројот на ливчињата на кои се гласало против опозивот, како и вкупниот број на избирачите запишани во избирачкиот список односно во изводот за избирачкиот список.

Откако ќе ја сврши својата работа, одборот за гласање пред зградата во која се вршело гласањето ќе го објави резултатот на гласањето на тоа гласачко место, а соопштение за него ќе истакне на видно место на зградата во која се вршело гласањето.

Член 145

Во рок од 24 часа по свршеното гласање одборот за гласање ќе и' го достави на изборната комисија записникот за гласањето.

На основа примените извештаи од одборите за гласање изборната комисија ќе го утврди вкупниот број избирачи што гласале за опозивот, вкупниот број избирачи што гласале против опозивот, како и вкупни-

от број избирачи по избирачките спискови од сета изборна единица и на основа тоа ќе установи дали одборникот е опозван. Овие податоци комисијата ќе ги изнесе во записникот за својата работа.

За резултатот на гласањето комисијата писмено ќе го извести одборникот за чиј опозив се гласало.

Член 146

Ако изборната комисија при установувањето резултатот на гласањето за опозив установи на поедини гласачки места неправилности што имале влијание на резултатот на гласањето ќе го поништи гласањето на тие гласачки места и ќе одреди поновно гласање во првиот нареден неделен ден.

Член 147

Изборната комисија откако ќе го установи резултатот на гласањето, истиот ќе го објави на огласната табла на народниот одбор и без одлагање ќе достави до мандатно-имунитетната комисија на народниот одбор на општината односно на околинскиот (градскиот) собор чиј одборник е опозван, извештај за својата работа со сите акти што се однесуваат на постапката за опозив.

Ако мандатно-имунитетната комисија установи дека постапката за опозив е спроведена правилно и дека со опозивот на одборникот му престанал мандатот, ќе се распише дополнителен избор за тоа одборничко место.

Член 148

Во однос работата на изборната комисија, одредувањето на гласачките места, изборниот материјал за гласање, постапката на гласањето, слободата и тајноста на гласањето, како и за објавувањето резултатите од гласањето за опозив сходно ќе се применуваат одредбите од глава четврта на овој Закон, доколку во овој дел не е одредено инаку.

Во однос работата на одборите за гласање за опозив сходно ќе се применуваат одредбите од овој Закон што важат за избирачките одбори, доколку во овој дел не е одредено инаку.

Глава осма

ОПОЗИВ НА ОДБОРНИК НА СОБОР НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

1) Предлог за опозив и распишување гласање за опозив

Член 149

Постапката за опозив на одборник на собор на производители почнува по предлог од најмалку една петина членови на изборната колегија што го избрала одборникот односно по предлог од претставничкото тело на секоја стопанска организација што има најмалку една петина од вкупниот број производители на изборната единица во која е избран одборникот.

Постапката за опозив на одборник на собор на производителите почнува и по предлог на соборот на производителите чиј член е одборникот, ако неоправдано отсуствува непрекинато најмалку шест месеци од седниците на народниот одбор, соборот, комисиите или советите на народниот одбор.

Член 150

Иницијатива за ставање предлог за опозив можат да дадат членови на работничките совети на седниците на тие совети, членови на земјоделските задруги на нивните собранија, членови на занаетчиската комора

на собрание на комората, а членовите на синдикалната подружница на занаетчиските работници на синдикални конференции.

Член 151

Предлог за опозив на одборник на собор на производиците се поднесува до Президиумот на Народното собрание.

Член 152

Предлогот за опозив може да биде само писмен и мора да ги содржи сите податоци означени во член 134 став 2 од овој Закон.

Предлогот за опозив што го поднесуваат занаетчиските работници — членови на синдикалната подружница на занаетчиските работници мора да содржи и потписи на потребниот број предлагачи со означување на нивното живеење и заверка од страна на синдикалната подружница дека се нејзини членови.

Со предлогот за опозив што го поднесуваат работнички совети односно собранија на земјоделски задруги, како и со предлогот што го поднесува собрание на занаетчиската комора мора да се приложи препис од записникот на седницата на работничкиот совет односно собранието на земјоделската задруга или занаетчиската комора на кои е прифатен предлогот за опозив.

Со предлогот за опозив мора да се приложи и потврда од народниот одбор дека бројот на работниците и службениците на претпријатието чиј работнички совет односно чии работнички совети поднесуваат предлог за опозив изнесува најмалку една петина од работниците и службениците на сите претпријатија што ја образуваат изборната единица во која е избран одборник чиј опозив се предлага, односно дека бројот на членовите на земјоделската задруга односно на земјоделските задруги чии собранија предлагаат опозив изнесува најмалку една петина од вкупниот број на членовите на сите земјоделски задруги што ја образуваат изборната единица во која е избран одборникот чиј опозив се предлага.

Член 153

Президиумот на Народното собрание испитува дали предлогот за опозив е составен согласно одредбите на овој Закон.

Президиумот на Народното собрание во рок од пет дена ќе го отфрли предлогот за опозив ако установи дека опозивот не го предложил одреден број избирачи и за отфрлањето ќе ги извести предлагачите.

Ако предлогот содржи само формални недостатоци, Президиумот на Народното собрание во рок од три дена ќе им го врати на подносителите за да ги отстранат недостатоците, одредувајќи едновременно и рок во кој тоа мора да се изврши.

Президиумот на Народното собрание не ја испитува оправданоста на разлозите изнесени со предлогот за опозив на одборникот.

Член 154

Кога Президиумот на Народното собрание установи дека предлогот за отповикување одговара на одредбите од овој Закон, ќе го потврди и ќе распише гласање за опозив во изборната единица во која е избран одборникот чиј опозив се предлага.

Актот за распишување на гласање за опозив го содржи семејното, татковото и роденото име на одборникот чиј опозив се предлага, називот на изборната единица во која ќе се изврши гласањето и денот одреден за гласање. Од денот на донесувањето на актот за распишување на гласањето до денот на гласањето за

опозивот не можат да изминат помалку од 15 ни повеќе од 30 дена.

Гласањето за опозив се врши во недела.

Член 155

За распишувањето на гласањето за опозив Президиумот на Народното собрание го известува одборникот за чиј опозив треба да се гласа.

За распишувањето на гласањето за опозив Президиумот ги обавестува и работничките совети на сите претпријатија, односно сите земјоделски задруги или занаетчиската комора и синдикалната подружница што ја образуваат изборната единица во која е избран одборникот за чиј опозив треба да се гласа.

2) Гласање за опозив и утврдување резултатот на гласањето

Член 156

Гласањето за опозив на одборник што го избрал работнички совет на претпријатие, односно собрание на земјоделска задруга се врши на седница на работничкиот совет односно на собрание на земјоделската задруга. Седницата на работничкиот совет за гласање за опозив ја свикува претседателот на советот, а собранието на земјоделската задруга го свикува управниот одбор на задругата.

Гласањето за опозив на одборник што го избрала заедничка изборна единица се врши во изборната колегија во која е избран. Изборната колегија ја свикува надлежниот орган од претходниот став на стопанската организација што има најголем број делегати, доколку стопанските организации што ја образуваат изборната единица не се согласиле инаку.

Со гласањето за опозив раководи одбор за гласање од три члена што го избира телото кое гласа за опозив.

Член 157

Гласањето се врши со гласачки ливчиња.

На гласачкото ливче ќе биде напишано семејното, татковото и роденото име, занимањето и местото на живеење на одборникот за чиј опозив се гласа, а покрај неговото име ќе бидат отпечатени едноподруго зборовите „за опозив“, „против опозивот“.

Претседателот на одборот за гласање на секој гласач му предава ливче.

Ако гласачот гласа за опозивот на одборникот ќе ги заокружи покрај неговото име зборовите „за опозив“, а ако гласа против неговиот опозив ќе ги заокружи покрај неговото име зборовите „против опозивот“.

Член 158

По свршеното гласање се врши броене на гласачките ливчиња и се утврдува бројот на гласачките ливчиња на кои се гласало за опозив, како и бројот на ливчињата на кои се гласало против опозивот.

Откако ќе сврши броенето, ќе се запише во записникот за работата на телото што гласало за опозивот, бројот на ливчињата на кои се гласало за опозив, како и бројот на ливчињата на кои се гласало против опозивот, вкупниот број на членовите на телото што гласало за опозивот, како и бројот на присутните членови.

Потоа одборот за гласање ќе и го достави на надлежната изборна комисија записникот за гласање заедно со изборниот материјал.

Член 159

За резултатот од гласањето изборната комисија писмено ќе го известат одборникот за чиј опозив се гласало.

Изборната комисија ќе достави без одлагање на мандатно-имунитетната комисија на соборот на производителите на народниот одбор, чиј одборник е опозван, извештај за својата работа со сите акти што се однесуваат на постапката на гласањето за опозив.

Ако мандатно-имунитетната комисија утврди дека постапката на гласањето за опозив е спроведена правилно и дека опозваниот одборник му престанал мандатот, ќе се распишат дополнителни избори за тоа одборничко место.

Член 160

Во однос работата на изборната комисија, изборниот материјал за гласање, постапката на гласањето, слободата и тајноста на гласањето, како и објавувањето на резултатите од гласањето, сходно ќе се применуваат одредбите на глава четврта од овој Закон, доколку во овој дел не е одредено инаку.

Во однос работата на одборот за гласање за опозив сходно ќе се применуваат одредбите на овој Закон што важат за избирачките одбори доколку во овој дел не е одредено инаку.

ДЕЛ ТРЕТИ

ЗАШТИТА НА ИЗБОРНИТЕ ПРАВА

Глава деветта

ПРИГОВОРИ И ЖАЛБИ

Член 161

Против неправилностите во работата на кандидирањето, како и неправилностите во работата на избирачкиот одбор односно одборот за гласање за опозив избирачите имаат право да поднесуваат приговори до надлежната изборна комисија.

Изборната комисија ги разгледува приговорите и со оглед на нивната природа презема потребни мерки за отстранување на неправилностите, или по нив решава во постапката за утврдување на листите кандидати односно утврдување на резултатите од изборите односно од гласањето за опозив.

Овие приговори не го прекинуваат текот на кандидирањето ниту работата на избирачкиот одбор односно на одборот за гласање за опозив.

Член 162

Против неправилностите во работата на околицката односно градската изборна комисија, против одлуката за утврдување резултатот од гласањето како и во други случаи предвидени во овој Закон може да се поднесе жалба до окружниот суд на чие подрачје се наоѓа седиштето на изборната комисија. Жалбата се поднесува преку изборната комисија.

Жалба можат да поднесат подносителите на листата кандидати, одборникот за чиј опозив се гласало, како и избирачите, а во случаи кога се гласало за опозив на одборник од собор на производителите. Жалба можат да поднесат и стопанските организации односно занаетчиската комора.

Доколку со поедини одредби од овој Закон не е одредено инаку, жалбата се поднесува во рок од три дена од денот на одржаните избори односно од денот на објавувањето на резултатот од гласањето за опозив.

По овие жалби судовите постапуваат најхитно.

Член 163

Ако окружниот суд по повод поднесената жалба утврди неправилности во постапката на гласањето или во работата на избирачкиот одбор односно на одборот за гласање за опозив, што можеле да влијаат на резултатот на гласањето, може да го огласи за неважно гласањето на поедини гласачки места или во сета изборна единица.

Глава десетта

КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 164

Со парична казна или со затвор до 1 година ќе се казни за кривично дело:

1) кој со поткуп влијае на избирач да не гласа или да гласа по туѓа волја, или да потпише предлог на листа кандидати или предлог за опозив или да се откаже од даден потпис;

2) кој на едни избори повеќе од еднаш гласал или се обиде да гласа повеќе од еднаш;

3) кој гласа или се обиде да гласа на место друг во негово име;

4) кој на каков да е начин ја повреди тајноста на гласањето;

5) кој го нападне избирачкиот одбор, односно одборот за гласање за опозив, изборната комисија или некој од нивните членови или претставник на кандидат, или на каков да е друг начин ја пречи работата на избирачкиот одбор односно на одборот за гласање за опозив или изборната комисија;

6) кој на гласачко место дојде под оружје или со некое опасно оружје, како и кој без позив на претседател на избирачкиот одбор односно одборот за гласање за опозив нареди да се доведе вооружена сила на гласачкото место или ја доведе без негова наредба.

7) кој уништи, прискри, оштети или однесе некоја исправа за изборите односно за гласањето за опозив, или каков да е предмет што служи за изборите односно гласањето за опозив или го измени бројот на гласовите со додавање, одземање или на кој да е друг начин, или неовластено преправи листа кандидати, откако подносителите веќе ја потпишале или неовластено преправи предлог за гласање за опозив или некоја друга исправа во врска со гласањето за опозив.

Член 165

Со парична казна до 5.000 динари или со казна затвор од 15 дена ќе се казни за прекршок:

1) кој при гласањето се држи непристојно;

2) кој откако гласал, односно откако се установи дека не е воведен во постојаниот избирачки список, по опомена од претседателот на избирачкиот одбор не се отстрани од биралиштето;

3) кој спротивно на член 8 од овој Закон точи или на каков да е друг начин дава алкохолни пијалони.

Член 166

Сите дејанија што се казнуваат по овој Закон а што се сторени до денот на изборите односно гласањето за опозив или на самиот ден на изборите односно гласањето за опозив избирачкиот одбор односно одборот за гласање за опозив ќе ги внесе во својот записник со означување имињата на сторителите.

Изборната комисија откако ќе ја сврши својата работа ќе ги изведе сите овие казни дејанија од записникот на избирачкиот одбор и ќе ги достави до надлежниот Јавен обвинител на постапка.

ДЕЛ ЧЕТВРТИ

Глава единаесетта

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 167

Ако со општествениот план не е утврден општествениот производ на околицата по стопански области тој производ се пресметува на начинот што ќе го пропише Президиумот на Народното собрание.

Член 168

Се овластува Советот за законодавство и изградба на народната власт да издава напатства за спроведување на овој Закон, како и да пропише обрасци за изборниот материјал.

Член 169

Овој Закон влегува во сила од денот на неговото објавување во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

У. бр. 26

Скопје, 3 јули 1952 година

Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија

Секретар,
Лазо Мојсов, с. р.

Претседател,
Страхил Гигов, с. р.

70

УКАЗ

На основа чл. 73 т. 4 од Уставот на НРМ, а во врска со чл. 5 т. 7 од Законот за Президиумот на Народното собрание на НРМ, Президиумот на Народното собрание на НРМ го прогласува Законот за заштита на стрмните земјишта од смивање и одронување, што го донесе Народното собрание на НРМ на седницата од 3 јули 1952 година, а кој гласи:

ЗАКОН

ЗА ЗАШТИТА НА СТРМНИТЕ ЗЕМЈИШТА
ОД СМИВАЊЕ И ОДРОНУВАЊЕ

Член 1

Стрмните земјишта што се подложни на смивање и одронување можат да се користат на начин со кој до најголем степен се одбегнува штетата што смивањето и одронувањето ја нанесува на самото земјиште како и на стожанските објекти, комуникациите и другите обработливи површини.

Член 2

Ливадите, пасиштата и другите необработливи површини на стрмните земјишта што се подложни на смивање и одронување не смеат да се претворуваат во нивје и да се копаат, разоруваат и сејат со едногодишни култури, а особено во речните корита и во реоните на акумулационите системи и големите поројни подрачја. На обработливите површини што се орзат и сејат со едногодишни култури ќе се преориентира земјоделското производство и ќе се одгледуваат само долгогодишни култури што зависно од условите најарно ќе го штитат земјиштето од смивање и одронување (ливади, пасишта, овоштарници и шуми).

Член 3

Народниот одбор на околица (град) може да одобри на стрмните земјишта што помалку се загроени

од смивање и одронување да се одгледуваат едногодишни култури под услов ако се извршат определени заштитни работи.

Член 4

Владата на НРМ по предлог од Советот за земјоделство и шумарство одредува подрачје (реон) каде стрмните земјишта се подложни на смивање и одронување, а зависно од степената на загрозеноста од смивањето и одронувањето може да определи и рокови во кои да се изврши преориентацијата на земјоделското производство.

Член 5

Владата може да одреди да се преземат посебни заштитни мерки во поодделни подрачја (реони) каде што земјиштето, стопанските објекти и комуникациите особено се загрозени од смивањето и одронувањето на стрмните земјишта, за таа цел Владата може:

- 1) да одреди да се извршат технички и други заштитни работи;
- 2) согласно со прописите да вршат експропријации на недвижности нужни за спроведувањето на одредените заштитни работи и заштитни мерки.

Член 6

На сопствениците односно плодоползувачите на земјиштата што им се врши преориентација на земјоделското производство ќе им се укаже стручна, а по потреба и материјална помош.

Обемот и видот на помошта ќе го одреди Владата на НРМ.

Член 7

Народниот одбор на околија (град) со решение поблиску одредува на кои необработени површини од подрачјата прогласени од Владата на НРМ за загрозени од смивање и одронување не смеат да се одгледуваат едногодишни култури, а на кои обработливи површини мора да се преориентира земјоделското производство.

Решението мора да содржи:

- 1) на кои обработливи земјишта (парцели) или нивни делови ќе се изврши преориентација на земјоделското производство и во кој рок, односно на кои необработливи земјишта (парцели) не смеат да се одгледуваат едногодишни култури;
- 2) кои култури можат да се одгледуваат на соодветното земјиште;
- 3) видот и висината на помошта за преориентација на земјоделското производство.

Решенијата народниот одбор ги донесува согласно напатството на Советот за земјоделство и шумарство, а по предлог на комисијата од член 9 на овој Закон.

Против решението странките имаат право на жалба до Советот за земјоделство и шумарство. Жалбата се изјавува во рок од 15 дена од денот кога решението е примено.

Член 8

Ако сопственикот односно плодоползувачот, согласно решението на народниот одбор на околијата (градот) не го преориентира земјоделското производство на стрмното земјиште, преориентација ќе изврши народниот одбор на општината за сметка на сопственикот односно плодоползувачот.

Член 9

Народниот одбор на околијата (градот) ќе образува посебна комисија со задача да ги проучува стрмните земјишта што се подложни на смивање и одронување и да му предлага на народниот одбор да преземе соодветни мерки.

Комисијата ја сочинуваат: претставител на народниот одбор на околијата, претставител на народниот одбор на општината од подрачјето каде што се наоѓа земјиштето, земјоделски, шумарски и геодетски стручњак.

Член 10

Со парична казна до 10.000 динари, или со затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок:

- 1) кој противно на решението од надлежниот народен одбор необработени стрмни земјишта подложни на смивање и одронување ги претворува во нивје и ги копа, ора и сее со едногодишни култури;
- 2) кој противно на решението од надлежниот народен одбор обработливи стрмни земјишта подложни на смивање и одронување ги копа, ора и сее од едногодишни култури или ги користи на друг начин.

Член 11

Овој Закон влегува во сила од денот кога ќе се објави во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

У. бр. 20

Скопје, 3 јули 1952 година

Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија

Секретар,
Лазо Мојсов, с. р.

Претседател,
Страхил Гигов, с. р.

71

УКАЗ

На основа чл. 73 т. 4 од Уставот на НРМ, а во врска со чл. 5 т. 7 од Законот за Президиумот на Народното собрание на НРМ, Президиумот на Народното собрание на НРМ го прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за држење и носење на оружје, што го донесе Народното собрание на НРМ на седницата од 3 јули 1952 година, а кој гласи:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДРЖЕЊЕ И НОСЕЊЕ НА ОРУЖЈЕ

Член 1

Во член 3 од Законот за држење и носење на оружје од 26 октомври 1949 година („Службен весник на НРМ“ бр. 22/49) согласен со Кривичниот законик со Закон од 15 октомври 1951 година („Службен весник на НРМ“ бр. 30/51), се додава став 2 кој гласи: „Приватните лица што имаат оружје од претходниот став се должни тоа, за евиденција, да му го пријават на одделението за внатрешни работи на народниот одбор на околијата односно градот. Пријавата се должни да ја поднесат во рок од 30 дена од влегувањето во сила на овој Закон односно од денот кога прибавиле такво оружје“.

Член 2

След член 7 се додава нов член 7а кој гласи: „Дозвола за држење и носење на оружје може да му се издаде само на оноа лице кое на основа дозвола за набавување го набавило соодветното оружје.

Лицето кое на основа дозвола за набавување набавило оружје е должно во рок од три дена од денот на набавувањето на оружје да му пријави на органот што му ја издало дозволата дека го набавило оружјето“.

Член 3.

Член 13 се изменува и гласи:

„Со парична казна до 10.000 динари или со затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок:

1) кој без дозвола од надлежниот државен орган набави, држи или носи оружје;

2) кој оружјето за кое добил дозвола за набавка, држење и носење му го продаде, подари, на послуга даде или на друг начин отстапи на лице што нема дозвола за набавување, држење и носење на такво оружје.

Оружјето со кое е сторен прекршокот од точка 2 на овој член ќе се одземе без накнада во полза на државата и ќе се предаде на државното претпријатие за промет со оружје, а пролајната цена ќе се внесе во фондот од чл. 9 на Основниот закон за прекршоците согласно со чл. 39 од истиот Закон“.

Член 4

След член 13 се додава нов член 13а кој гласи:

„Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок кој во рок од 8 дена не му го пријави на надлежниот државен орган губењето, нестакот или отстапувањето на оружје за кое добил дозвола за држење и носење.

Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок кој не поднесе пријава до денот одреден во став 2 на член 3 и во чл. 7а на овој Закон“.

Член 5

Овој Закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

У. бр. 21

Скопје, 3 јули 1952 година

Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија

Секретар,
Лазо Мојсов, с. р.

Претседател,
Страхил Гигов, с. р.

72

УКАЗ

На основа чл. 73 т. 4 од Уставот на НРМ, а во врска со чл. 5 т. 7 од Законот за Президиумот на Народното собрание на НРМ, Президиумот на Народното собрание на НРМ го прогласува Законот за изменување на Законот за прогласување на шумските предели околу Мавровското Поле за национален парк, што го донесе Народното собрание на НРМ на седницата од 3 јули 1952 година, а кој гласи:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ШУМСКИТЕ ПРЕДЕЛИ ОКОЛУ МАВРОВСКОТО ПОЛЕ ЗА НАЦИОНАЛЕН ПАРК

Член 1

Ставовите 2, 3 и 4 на член 1 од Законот за прогласување на шумските предели околу Мавровското Поле за национален парк се менуваат и гласат:

Границата на националниот парк е: северната страна што води кон исток започнува од ката 2015 на Шерупа на југословенско-албанската граница и оттаму низ безимен поток оди до ката 1530 па по потокот Црн Камен до ката 1732, откаде во права линија избива на

ката 1916 од оваа оди право до ката 2216 и понатаму до тригонометарот 2385 на Расангул откаде започнува источната страна што води кон југ; од тригонометарот 2385 источната страна оди по срот на Венец на Црн Камен, Фудан Лера, Морава, Димговска црква на кои места ги сече котите 2088, 2224, тригонометарот 2197, па котите 2150, 2001, 1794, 1710 и понатаму проаѓа покрај милиционерската станица на Влајница на ката 1310 и од оваа ката во права линија оди до тригонометарот 1320, откаде води право на Шундески Рид и избива на тригонометарот 1983 кај Бандакташ, па продолжува на Малишер, каде ја сече катата 1955 и, преку срот на Кула, Чукишталаница (ката 1889), Три гроба, ката 2020, избива на тригонометарот 2102 на Бистра, откаде започнува јужната страна што води кон запад; од тригонометарот 2102 јужната страна оди на ката 2024, па оттука преку Јаворица (ката 1832) Невестин гроб, по срот на Јама (тригонометар 1711) влегува на државниот друм Кичево—Дебар и по овој друм оди до местото Велајца, па по Мала Река избива на Бошков мост и оттука оди до Емишица и, преку котите 1627 и 2255, стига до караулата Дели Исеиница (гранична точка 12) на југословенско-Албанската граница, откаде започнува западната страна што оди кон север, целата северна страна врви по југословенско-Албанската граница така што од караулата Дели Исеиница— преку срот на Гол Крчин, Болигар, Иноска, Плоча, Корабска врата, Коли Бар, Кула, Зубери, Капи Цанит, избива на ката 2015 на Шерупа.

Во границите на националниот парк влегуваат атарите на селата: Маврово, Леуново, Никифорово, Кичиница, Врбен, Богдево, Кракорница, Бродец, Жужња, Ничпур, Нистрово, Бибај, Нивиште, Грекај, Рибница, Тануше, Врбјани, Жировница, Видуша, Требиште, Битуше, Велебрдо, Ростуша, Ациевци, Присојница, Скудрине, Сушица, Лазарополе, Тресонче, Росоки, Селце, Јанче, Галичник, Болетин, Сонце, Волковија и Беличица.

Член 2

Овој Закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

У. бр. 22

Скопје, 3 јули 1952 година
Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија

Секретар,
Лазо Мојсов, с. р.

Претседател,
Страхил Гигов,

73

На основа член 5, точка 16 од Законот за Президиумот на Народното собрание на Народна Република Македонија, а на предлог од Владата, Президиумот на Народното собрание на Народна Република Македонија издава

УКАЗ

ЗА ПРЕНЕСУВАЊЕ НА УСТАНОВАТА ЦЕНТАР ПОД СТОПАНСКА УПРАВА НА СОВЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛИЕ И ШУМАРСТВО

Установата Центар за унапредување на сточарството во Битолска околина, со седиште во Битола, во стопанска управа на Народниот одбор на Битолска околина, основана со решение на Народниот одбор бр. 8620 од 6 септември 1951 година, се пренесува во

стопанска управа на Советот за земјоделие и шумарство.

У. број 19
1. јули 1952 година
Скопје.

**Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија**

Секретар, Претседател,
Лазо Мојсов, с. р. Страхил Гигов, с. р.

74

На основа член 73, точка 4 од Уставот на НРМ Президиумот на Народното собрание на Народна Република Македонија, по предлог на Претседателот на Владата, издава

УКАЗ

ЗА УКИНУВАЊЕ НА ГЛАВНИТЕ УПРАВИ

I

Се укинуваат сите постоечки главни управи, и тоа:

- 1) Главната управа за план;
- 2) Главната управа за комунални работи, локална индустрија и занаетчиство;
- 3) Главната управа за патишта;
- 4) Главната управа за шумарство.

II

Работите од укинатите главни управи ќе минат врз Стопанскиот совет на Владата на НРМ.

III

За извршување на овој Указ се грижи Претседателот на Владата.

IV

Овој Указ влегува во сила веднаш.

У. бр. 27

11 јули 1952 година
Скопје

**Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија**

Секретар, Потпретседател,
Лазо Мојсов, с. р. Реис Шакири, с. р.

75

На основа член 73 точ. 4 од Уставот на НРМ Президиумот на Народното собрание на Народна Република Македонија, по предлог на Претседателот на Владата, издава

УКАЗ

ЗА УКИНУВАЊЕ НА ГЛАВНИТЕ ДИРЕКЦИИ

I

Се укинуваат сите постоечки главни дирекции, и тоа:

- 1) Главната дирекција за електростопанство;
- 2) Главната дирекција за метална индустрија;
- 3) Главната дирекција за хемиска индустрија;
- 4) Главната дирекција за дрвна индустрија;
- 5) Главната дирекција за текстилна и кожарска индустрија;
- 6) Главната дирекција за прехранбена индустрија;
- 7) Главната дирекција за металургија;
- 8) Главната дирекција за неметали, јаглен и градежни индустрија;

- 9) Главната дирекција за градежни претпријатија;
- 10) Главната дирекција за саобраќај;
- 11) Главната дирекција за државни земјоделски стопанства.

II

За извршување на овој Указ се грижи Претседателот на Владата.

III

Овој Указ влегува во сила веднаш.

У. бр. 28

11 јули 1952 година, Скопје.

**Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија**

Секретар, Потпретседател,
Лазо Мојсов, с. р. Реис Шакири, с. р.

76

На основа член 73 точ. 4 од Уставот на НРМ и точ. III од Указот за реорганизација на Владата на Народна Република Македонија У. бр. 12 од 13 април 1951 година, Президиумот на Народното собрание на НРМ по предлог на Претседателот на Владата издава

УКАЗ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТ НА ДИРЕКТОРИТЕ НА ГЛАВНИТЕ ДИРЕКЦИИ

I

Се разрешуваат од должност директорите на главните дирекции и тоа:

- 1) Христов Стојан, директор на Главната дирекција за електростопанство;
- 2) Враниќ Славољуб, директор на Главната дирекција за метална индустрија;
- 3) Грозданов Диме, директор на Главната дирекција за хемиска индустрија;
- 4) Булаковски Алексо, директор на Главната дирекција за дрвна индустрија;
- 5) Христов Тодор, директор на Главната дирекција за текстилна и кожарска индустрија;
- 6) Чемерски Ангел, директор на Главната дирекција за прехранбена индустрија;
- 7) Гривчев Васил, директор на Главната дирекција за неметали, јаглен и градежна индустрија;
- 8) Киријас Тиберие, директор на Главната дирекција за градежни претпријатија;
- 9) К'ерамидчиев Михаило, директор на Главната дирекција за саобраќај.

II

Претседателот на Владата ќе го изврши овој Указ.

III

Овој Указ влегува во сила веднаш.

У. бр. 29

11 јули 1952 година, Скопје.

**Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија**

Секретар, Потпретседател,
Лазо Мојсов, с. р. Реис Шакири, с. р.

77

На основа член 73 точ. 4 од Уставот на НРМ и точ. III од Указот за реорганизација на Владата на Народна Република Македонија У. бр. 12 од 13 април 1951 година, Президиумот на Народното собрание на НРМ по предлог на Претседателот на Владата издава

УКАЗ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТ НА ДИРЕКТОРИТЕ НА ГЛАВНИТЕ УПРАВИ

I

Се разрешуваат од должност:

- 1) Грличков Александар, директор на Главната управа за план;
- 2) Белчев Коце, директор на Главната управа за комунални работи, локална индустрија и занаетчиство;
- 3) Груевски Борис, директор на Главната управа за шумарство; и
- 4) Блажевски Борис, директор на Главната управа за патишта.

II

Претседателот на Владата ќе го изврши овој Указ.

III

Овој Указ влегува во сила веднаш.

У. бр. 30

11 јули 1952 година

Скопје

**Президиум на Народното собрание
на Народна Република Македонија**

Секретар,
Лазо Мојсов, с. р.

Потпретседател,
Реис Шакири, с. р.

78

На основа член 155 од Основниот закон за прекршоци, по предлог од Претседателот на Советот за законодавство и изградба на народната власт, Владата на Народна Република Македонија донесува

УРЕДБА

ЗА СОГЛАСУВАЊЕ ПОСЕБНИТЕ ПРОПИСИ ЗА ПРЕКРШОЦИ ВО УРЕДБИТЕ И ДРУГИТЕ ПРОПИСИ НА ВЛАДАТА И НЕЈЗНИТЕ ОРГАНИ СО ОДРЕДБИТЕ ОД ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ПРЕКРШОЦИТЕ

УВОДНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со оваа Уредба се доведуваат во согласност прописите за прекршоците во постоеќите уредби и други прописи на Владата на Народна Република Македонија и нејзините органи со одредбите од Основниот закон за прекршоците и се пречистуваат тие прописи.

Член 2

Одредбите за прекршоците во уредбите и другите прописи на Владата се изменуваат, се оставаат во сила или се укинуваат согласно со прописите од оваа Уредба.

Член 3

Одредбите за прекршоци содржани во прописите на органите на Владата донесени до денот на влегувањето во сила на оваа Уредба престануваат да важат и наместо нив се пропишуваат одредбите за прекршоци предвидени со оваа Уредба.

Се овластуваат претседателите на советите на Владата и министрите што донеле поедини одредби од правилниците и наредбите опфатени со одредбите на оваа Уредба односно што се овластени да ја регулираат односната делатност, да можат според изменетите услови да ги изменуваат или дополнуваат односно укинуваат одредбите за прекршоци содржани во член 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16 и 17 од оваа Уредба.

ОДРЕДБИ ЗА ПРЕКРШОЦИТЕ

I

Прекршоци од областа на јавниот ред, внатрешниот поредок и сообраќајот

Член 4

Во Уредбата за димничарската служба од 5 јануари 1950 година („Службен весник на НРМ” бр. 4/50)

а) Член 15 се изменува и гласи:

„Со парична казна до 10.000 динари или со затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок димничарот:

1) кој димничарските услуги не ги врши во времето одредено за тоа или кој објектите што подлежат на задолжително чистење не ги чисти во одредените срокови;

2) кој неисправно или несовесно ги чисти или паи димниците;

3) кој неовластено врши димничарски услуги извн својот реон;

4) кој димничарски услуги врши во пијана состојба.

Со истата казна ќе се казни за прекршок кој, врши димничарски услуги иако нема дозвола или на подредено лице што нема дозвола за вршење димничарски услуги му нареди да врши такви услуги или прими во својство на димничар лице што нема дозвола за вршење димничарски услуги”.

б) Член 16 останува во сила и гласи:

„Со парична казна до 1.000 динари ќе се казни за прекршок:

1) димничарот кој неоправдано не дојде на позив или не постапи по наредба од државниот орган што е надлежен за издавање дозволи за вршење димничарски услуги или за вршење надзор и контрола над вршењето на димничарските услуги;

2) димничарот кој во време што е одредено за вршење димничарски услуги неоправдано се оддалечи од својот реон без одобрение од надлежниот државен орган;

3) лицето кое на димничар не му позовува вршењето на димничарски услуги или му го спречува вршењето на тие услуги”.

в) Став 1 од член 17 се укинува.

Член 5

Во Уредбата за заштита на јавните патишта од 26 јули 1950 година („Службен весник на НРМ” бр. 24/50)

а) Член 26 се изменува и гласи:

„Со парична казна до 5.000 динари или со затвор до 15 дена ќе се казни за прекршок:

1) кој не вози по коловоз но вози по стазите од пат;

2) кој постапува противно на забраната или ограничување на сообраќајот издадено по член 5 и член 25, став 2 од оваа Уредба;

3) кој по автопат саобраќа со возила што се забранети или во друмскиот сообраќај употребува возила што не одговараат на пропишаните услови;

4) кој завзема пат или патно земјиште или неовластено изведува работи по нив, или од страните на насип или усек вади земја, камен, песок, бусен и слично;

5) кој подига згради, огради или други простории или слага градежен или друг материјал на пат или поблиску од колку што е позволено;

6) кој без одобрение наместува шини на пат или патно земјиште;

7) кој по пат вози трактори со железни наплатци, без рамни наплатци или без заштитни обрачи или влече плугови, греди, дрџачи или други предмети со кои може да се оштети патот;

8) кој на пат остава запрежни возила без надзор;

9) кој на растојание помало од 10 метра од границите на пат држи буџиште или одведува нечистотија преку патно земјиште;

10) кој на пат фрла отпадоци или просипува течност или при возење по пат просипува земја, песок и други материјали што можат да ја спречат употребата на пат или да го оштетат патот;

11) кој без одобрение копа јаз или канал покрај пат или го преместува течението на вода покрај пат;

12) кој пушта на пат деца од претшколска возраст без надзор;

13) кој на патно земјиште пушти добиток или други животни без надзор или на патот напасува добиток, коси или кине трева или бере плодови.

б) Член 27 се укинува.

Член 6

Во Уредбата за пожаро-претпазните мерки во стопанските претпријатија и установи, од 26 декември 1950 година („Службен весник на НРМ” бр. 1/51)

а) Член 7 се изменува и гласи:

„Со парична казна до 10.000 динари или со затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок кој во стопанско претпријатие или установа не се придржува за мерките од став 2 на член 4 на оваа Уредба одредени за претпазување од пожар.

б) Член 8 се укинува.

Член 7

Во Наредбата У Бр. 2768 од 28 јануари 1947 година донесена од Министерот на внатрешните работи („Службен весник на НРМ” бр. 9/47)

Место одредбата на точка 13 се пропишува следната одредба:

„За прекршување на одредбите од точка 1, 3, 4, 5, 6, 7, 10 и 11 од оваа Наредба претпријатијата за превоз на патници ќе се казнат со парична казна до 10.000 динари, а шоферите што со камјони превезуваат патници ќе се казнат со парична казна до 5.000 динари”.

Член 8

По Правилникот за извршување Наредбата за заштита на посевиите од пожар, број 9880 од 1 јуни 1950 година донесена од Министерот на внатрешните работи („Службен весник на НРМ” бр. 20/1950).

а) Место одредбата на член 28 се пропишува следната одредба:

„Со парична казна до 10.000 динари или со затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок:

1) кој не ја прими должноста дежурен за вршење превентивна заштита, на посевиите од пожар одредена во член 1 на овој Правилник или таа должност ја врши намерно;

2) кој не преземе (изврши) мерки прописани за заштита на посевиите од пожар согласно член 4, 5, 9, 10 и 11 на овој Правилник;

3) кој сноповите, крстиците, стоговите и копите ги реди противно на прописите од член 7, 8, 19 и 22 на овој Правилник;

4) кој врши на место што не е одредено за тоа од општинскиот (градскиот) народен одбор;

5) кој без дозвола од општинскиот (градскиот) народен одбор врши ноќе или при силни ветришта;

6) кој се задржува на гумно без потреба;

7) кој врши без претходно обезбедување на потребните справи за гасење пожар или воопшто не превземе мерки за обезбедување на гумното од пожар согласно член 13 и 14 од овој Правилник;

8) кој врши со вршачка, комбајн, трактор или ло комобила а не ги обезбедил прописаните потребни технички направи за претпазување од пожар;

9) кој во поглед на димњакот или пепелникот нема технички направи прописани за претпазување од пожар;

10) кој не ги држи во исправна состојба техниките средства за гасење пожар или истите ги употребуваат во други цели;

11) кој држи или употребува резервен погонски материјал противно на одредбата од член 21 на овој Правилник”.

б) Престанува да важи одредбата на член 29.

Член 9

Во Правилникот за држење и сместување на запаливи течности бр. 16889 од 15 септември 1950 година донесен од Министерот на внатрешните работи („Службен весник на НРМ” бр. 31/50)

а) Место одредбата во член 18 се пропишува следната одредба:

„Со парична казна од 10.000 динари или со затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок;

1) кој држи запаливи течности спротивно на одредбите од член 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10 на овој Правилник;

2) кој преточува запаливи течности спротивно на одредбите од член 11, 16, став 3, 4 и 5 и член 17 став 3 на овој Правилник;

3) кој без дозвола од народниот одбор изградува подземни тенкови или поставува подвижни пумпи за снабдување на автомобилскиот сообраќај со запаливи течности;

4) кој посебни простории во кои се сместени запаливи течности држи незаклучено или во нив држи и други предмети или во нив не одржува ред и чистота, или дозволува влегување во истите на неовластени лица, пушење, палење огин или внесување предмети што можат да причинат пожар”.

б) Престанува да важи одредбата на член 19.

Член 10

Во Правилникот за држење и чување на запаливи течности во индустриските и другите претпријатија, број 1074 од 22 ноември 1950 година, донесен од Претседателот на Советот за преработувачка индустрија на Владата („Службен весник на НРМ” бр. 1/51)

а) Место досегашната одредба во член 20 се пропишува нова одредба која гласи:

„Со парична казна до 10.000 динари или со затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок:

1) директорот на претпријатие кој не превземе потребни мерки за држање и чување запаливи течности во претпријатието согласно одредбите од овој Правилник;

2) раководителот на производно одделение или работилница во претпријатие кој во одделението или работилницата држи запаливи течности во количини поголеми од оние што се потребни за еден работен ден односно за една работна смена или дозволи непотро-

шени количини запаливи течности да се држат во работните простории след завршувањето на работата;

3) одговорниот магационер кој во магацин или тенк држи запаливи течности во количини поголеми од пропишаните со овој Правилник;

4) одговорниот магационер кој во магазин со запаливи течности држи и други материјали, или не одржува ред и чистота, или дозволува отоплување на магазинот, пушење или палење огин во магазинот или внесување во магазинот на предмети што можат да причинат пожар;

5) кој во претпријатие држи запаливи течности на места или во садови што не се за тоа специјално одредени;

6) кој во магазин со запаливи течности пуши или пали огин, кибрит, секало, чакмак и слично или внесува предмети што можат да причинат пожар или влегува со чевли подковани со железни клинци или плочи;

7) кој противно на одредбите од овој Правилник внесува во магазин или работна просторија на претпријатие запаливи течности или ги изнесува од магазин или работна просторија или ги пренесува од еден магазин или работна просторија во друг магазин или работна просторија или преточува запаливи течности;

8) кој при утоварување, истоварување, пренесување или преточување на запаливи течности или при чистење на садови во кои имало запаливи течности, пуши, употребува отворен огин или светлост или работи со направи или орадија што можат да причинат пожар;

9) кој ги држи нечисти машините што работат со запаливи течности или кутии натопени со запаливи течности држи противно на одредбата од член 17 на овој Правилник;

10) кој на било каков друг начин ги повредува одредбите на овој Правилник.

Б) Престанува да важи одредбата на член 21.

II

Прекршоци од областа на финансиите

Член 11

Во Правилникот за работните (сметководните) книги на адвокатите број 816 од 2 јуни 1947 година, донесен од Министерот на финансиите („Службен весник на НРМ“ бр. 20/47).

Престанува да важи одредбата од член 7.

III

Прекршоци од областа на стопанството

Член 12

Во Уредбата за култивација и исполтување на првичевите дрвја од 16 јуни 1948 година („Службен весник на НРМ“ бр. 18/48).

Член 6 се изменува и гласи:

„Повредувањето на прописите од член 5 од оваа Уредба ќе се казни како прекршок со парична казна до 5.000 динари“.

Член 13

Во Уредбата за задолжително собирање и предавање животински коски на претпријатијата за собирање на отпадоци од 7 април 1950 година („Службен весник на НРМ“ бр. 9/50).

а) Член 4 се изменува и гласи:

„Со парична казна до 1.000 динари ќе се казни за прекршоци директорот, раководителот на претпријатие или уставова односно друго одговорно лице:

1) ако во претпријатието односно установата под негово раководство не се собираат коските на начинот пропишан со оваа Уредба;

2) ако собраните коски не се предаваат на претпријатијата за собирање отпадоци во одредено време;

3) ако не се преземаат потребните мерки за запознавање на собраните коски од расипување или растурање до нивното предавање на претпријатието за собирање отпадоци“.

б) Член 5 се укинува.

Член 14

Во Уредбата за регистрација на стопанските претпријатија на општествените организации од 28 мај 1951 година („Службен весник на НРМ“ бр. 18/51).

Член 20 се изменува и гласи:

„Со парична казна до 5.000 динари ќе се казни за прекршок раководителот на стопанско претпријатие на општествена организација кој не поднесе односно неблагоприятно поднесе пријава за регистрација на претпријатието или не поднесе односно неблагоприятно поднесе пријава за настанати промени што подлежат на регистрација“.

Член 15

Во Правилникот за режимот на држање и попаша на санските кози број 13135 од 16 мај 1949 година донесен од Министерот на земјоделието („Службен весник на НРМ“ бр. 11/49).

Член 15 останува во сила и гласи:

„Доколку дејанието не претставува кривично дело, за повреда на прописите од член 2, член 3 став 1, член 5 точка 1, член 9—11 вклучително член 13 став 3 и 4 и член 14 од овој Правилник учинителот ќе се казни за прекршок по одредбите на член 6 став 3 од Законот за забранување држањето кози на територијата на Народна Република Македонија“.

IV

Прекршоци од областа на работните односи

Член 16

Во Правилникот за земање на работа и држење на домашни помошнички и за нивните плати број 1589 од 27 февруари 1950 година донесен од Министерот на трудот („Службен весник на НРМ“ бр. 12/50).

а) Место одредбата од член 12 се пропишува следната одредба:

„Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок работодателот:

1) кој без одобрение на народниот одбор прими на работа или држи домашна помошничка;

2) кој со домашната помошничка што ја причил или држи на работа не склучи договор за работа;

3) кој во случај да престанале условите за земање или држење на работа домашна помошничка пропишани во член 2 од овој Правилник, за тој престанок веднаш не го известил народниот одбор и на пропишан начин не го прекине работниот однос со домашната помошничка;

4) кој не постапи по член 15 од овој Правилник“.

б) Престанува да важи одредбата на член 14.

Член 17

Во Правилникот за најголемиот број помошници и историчари што можат да билат запослени во радња на приватен занаетчија број 1513 од 4. VI. 1951 година донесен од Претседателот на Советот за енергетика, преработувачка и екстрактивна индустрија („Службен весник на НРМ“ бр. 22/51).

Престанува да важи одредбата на член 4.

V

Прекршоци од областа на просветата, науката и културата

Член 18

Во Уредбата за казнување на лицата што не ги праќаат децата на училиште од 4 декември 1948 година („Службен весник на НРМ“ бр. 39/48).

а) Член 2 се изменува и гласи:

„Со парична казна до 5.000 динари ќе се казни за прекршок лицето одговорно на извршување и воспитување на деца подложни на задолжително основно школување ако детето е неблагоприятно запишано во училиште без оправдани причини или останале не запишани во училиште без оправдани причини или неоправдано изостанува од училиште“.

б) Член 3 се укинува.

Член 19

Во Уредбата за надзор над производството и прометот на детски играчки од 7 април 1950 година („Службен весник на НРМ“ бр. 10/50).

Член 5 се изменува и гласи:

„Со парична казна до 20.000 динари или со затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок:

- 1) кој со цел да пушти во промет произведува детски играчки чии модели не се претходно одобрени;
- 2) кој пушти во промет детски играчки моделите од кои не се претходно одобрени;
- 3) кој со цел да пушти во промет произведува детски играчки што по својот обем, изглед, изработка или материјал не одговараат на одобрениот модел или пушти во промет такви играчки.

Освен казната за прекршокот може да се изрече и заштитната мерка одземање на предметите што се употребени за извршување на прекршокот или се прибавени со прекршокот или настанале со извршување на прекршокот“.

VI

Прекршоци од областа на комуналните работи

Член 20

Во Уредбата за издавање дозволи за рушење на згради од 28 мај 1951 година („Службен весник на НРМ“ бр. 18/51).

Член 4 се изменува и гласи:

„Со парична казна до 10.000 динари или со затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок кој станбена работна или друга стопанска зграда руши без претходна дозвола според прописите од оваа Уредба“.

Член 21

Се укинуваат:

1) Наредбата за обезбедување производството и откупот на семе од фуражни и градинарски култури бр. 4056 од 6 јули 1949 година донесена од Владата на Народна Република Македонија („Службен весник на НРМ“ бр. 15/49).

2) Наредбата за задолжително пријавување на ракијските казани, заводските казани за печење ракија и дестилационите апарати и за задолжителното предизвање на уемот добиен од печењето на ракија бр.

5216 од 19 октомври 1949 година донесена од Министерот за државни набавки („Службен весник на НРМ“ бр. 25/49);

3) Правилникот за ветеринарно медицинските такси што ќе се собираат од ветеринарните лекари и фелдшери во ветеринарните лечебници и надвор од нив бр. 4953 од 16 мај 1947 година донесен од Министерот на земјоделието и шумарството („Службен весник на НРМ“ бр. 18/47);

4) Правилникот за определување размерот на бројот на учениците во стопанството спрема бројот на квалификуваните работници бр. 6942 од 13 август 1947 година, донесен од Министерот на трудот („Службен весник на НРМ“ бр. 29/47).

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 22

Со денот на влегувањето во сила на оваа Уредба престануваат да важат сите одредби во уредбите и другите прописи на Владата со кои се одредуваат прекршоци и се пропишуваат казни за нив доколку не се опфатени со одредбите на оваа Уредба.

Со истиот ден престануваат да важат и сите одредби во уредбите и другите прописи на Владата со кои е одредена надлежност за административно-казнената постапка за прекршоци доколку се во спротивност со одредбите на Основниот закон за прекршоците.

Член 23

Оваа Уредба влегува во сила од денот на нејзиното објавување во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

Број 775 од 23-VII-1952 година, Скопје.

Претседател на Владата
на Народна Република Македонија,
Лазар Колишевски, с. р.

Претседател
на Советот за законодавство
и изградба на народната власт,
Никола Минчев, с. р.

Рег. бр.	СОДРЖИНА	Страна
69.	Закон за избор и опозив одборници на народните одбори — — — — —	213
70.	Закон за заштита на стрмните земјишта од смилавање и одронување — — — — —	229
71.	Закон за изменување и дополнување на Законот за држење и носење на оружје — — —	230
72.	Закон за изменување на Законот за прогласување на шумските предели околу Мавровското Поле за национален парк — — — — —	231
73.	Указ за пренесување на Установата Центар под стопанска управа на Советот за земјоделие и шумарство — — — — —	231
74.	Указ за укинување на главните управи — —	232
75.	Указ за укинување на главните дирекции — —	232
76.	Указ за разрешување од должност на директорите на главните дирекции — — — — —	232
77.	Указ за разрешување од одлжност директорите на главните управи — — — — —	232
78.	Уредба за согласување посебните прописи за прекршоци во уредбите и другите прописи на Владата и нејзините органи со одредбите од Основниот закон за прекршоци — — — — —	233